

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1995-1996

PLENAIRE VERGADERING

HANDELINGEN 12

MORGENVERGADERING VAN MAANDAG 18 DECEMBER 1995

MIDDELENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1996

UITGAVENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1996

PROGRAMMADECREET VLAAMSE GEMEENSCHAP 1996

Inhoud

Nr. 12

Maandag 18 december 1995
Morgenvergadering

	Blz.
Berichten van verhindering	569
Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996	
– 12 (BZ 1995) - NR. 1 (Advies SERV)	
– 13 (BZ 1995) - Nr. 1 (Toelichtingen)	
– 14 (BZ 1995) - Nrs. 1 tot 3	
– 17 (1995-1996) - Nr. 1 (Verslag Rekenhof)	
Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996	
– 12 (BZ 1995) - Nr. 1 (Advies SERV)	
– 13 (BZ 1995) - Nr. 1 (Toelichtingen)	
– 15 (BZ 1995) - Nrs. 1 tot 17	
– 16 (BZ 1995) - Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)	
– 17 (1995- 1996) - Nr. 1 (Verslag Rekenhof)	
Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996	
– 147 (1995-1996) - Nrs. 1 tot 25	
Algemene bespreking	569
Spreker : mevrouw Mia De Schamphelaere, verslaggever	
Financiën en Begroting	572
Sprekers : de heren Johan De Roo, André Denys, Gilbert Bossuyt, mevrouw Nelly Maes, de heren Jos Geysels, Filip Dewinter, Karel De Gucht, Robert Voorhamme, Paul Van Grembergen, John Taylor, Christiaan Vandenbroeke, Hugo Van Rompaey, Christian Van Eyken, Carlos Lisabeth, minister Wivina Demeester-De Meyer, minister Theo Kelchtermans, minister Eric Van Rompuy en minister-president Luc Van den Brande	
Motie van orde	
Aanvulling van de agenda	599
Spreker : de heer Jef Sleenckx	
Regeling van de werkzaamheden	599

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.03 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Jacques Devolder : buitenslands ;

Herman Suykerbuyk : ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996

- 12 (BZ 1995) – Nr. 1 (Advies SERV)
- 13 (BZ 1995) – Nr. 1 (Toelichtingen)
- 14 (BZ 1995) – Nrs. 1 tot 3
- 17 (1995-1996) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996

- 12 (BZ 1995) – Nr. 1 (Advies SERV)
- 13 (BZ 1995) – Nr. 1 (Toelichtingen)
- 15 (BZ 1995) – Nrs. 1 tot 17
- 16 (BZ 1995) – Nrs. 1 tot 3 (Administratieve begroting)
- 17 (1995-1996) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996

- 147 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 25

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996.

We houden hierover één algemene bespreking.

Mevrouw De Schamphelaere, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte ministers, collega's, het recht om elk jaar over de inkomsten en uitgaven van een regering te beslissen, is de oorsprong van onze parlementaire democratie en de hoeksteen van de macht van een parlement. Wanneer we het ontwerp van begroting dat de regering heeft ingediend, onderzoeken en bespreken, voeren we een zeer belangrijke opdracht van de Vlaamse Raad uit.

In de inleiding van het schriftelijke verslag wordt beschreven hoe die bespreking van de begroting 1996 verliep en hoe het werk werd verdeeld tussen de bevoegde commissies en de commissie voor Financiën en Begroting. Het schriftelijke verslag beslaat 220 bladzijden en bijgevolg kan ik geen recht doen aan alle details uit de inleiding van de minister, de uiteenzetting van het Rekenhof en de opmerkingen van de commissieleden.

Elk ontwerp van begroting moet een antwoord geven op drie fundamentele vragen : van waar, hoeveel en waarvoor. Met van waar verwijs ik naar de vraag hoe in het noodzakelijke geld voor de overheid wordt voorzien. De middelenbegroting bepaalt dat de Vlaamse overheid in 1996 over 507,138 miljard frank zal beschikken. Het grootste gedeelte ervan vormen de gedeelde en samengevoegde belastingen die krachtens de Financieringswet aan Vlaanderen toekomen. Voor volgend jaar worden die be-

De Schamphelaere

lastingen geraamd op 448,2 miljard frank. Het kijk- en luistergeld in 1996 wordt geraamd op 15,6 miljard frank. De gewestbelastingen zijn een van de weinige instrumenten waarover de Vlaamse overheid beschikt om autonoom inkomsten te verwerven, maar ze bedragen niet meer dan 6 procent van de totale middelen. Dat wil zeggen 29,9 miljard frank.

In de commissie werd opgemerkt dat dat feit één van de redenen is waarom de publieke opinie in Vlaanderen zo weinig aandacht heeft voor de discussies over de Vlaamse begroting. Omdat Vlaanderen niet over al haar eigen inkomsten kan beslissen, ontbreekt in de begroting de normale spanning tussen inkomsten en uitgaven. Het desbetreffende commissielid pleitte dan ook voor meer fiscale autonomie voor Vlaanderen en zelfs voor een gedeeltelijke regionalisering van de federale schuld.

De minister legde de nadruk op het feit dat geen enkele Vlaamse gewestbelasting wordt verhoogd. Daarmee houdt de regering haar belofte dat de fiscale druk in Vlaanderen niet zal stijgen.

Op een vraag van een commissielid waarom de gewestbelastingen desondanks aanzienlijk meer opbrengen, antwoordde de minister dat de federale administratie verwacht dat de opbrengst van de belasting op automatische ontspanningstoestellen zou stijgen. Indien de Minister van Justitie eventueel maatregelen zou nemen, dan zal tijdens de begrotingscontrole de fiscale regeling worden herzien.

Wat wel wordt verhoogd, zijn de milieuheffingen. De bewering dat de optrekking van deze heffingen gebeurt om redenen eigen aan de algemene begroting, noemde de minister incorrect en misleidend. De integrale opbrengst van deze heffingen blijft toegewezen aan het MINA-fonds waar ze op basis van het principe dat de vervuiler betaalt, ook thuishoren. Bij de verhoging van de heffingen, zowel op afvalwater als op vaste afvalstoffen blijft de doelstelling : regulerend optreden.

Over deze milieuheffingen en ook over de aangekondigde heffing op leegstand en verkrotting hadden de commissieleden heel wat vragen, twijfels en aanmerkingen. De heffingen moeten een ontradend karakter hebben. De inspanning tot minder vervuiling moet worden beloond met een vermindering van de heffing. De heffingen mogen niet op de gemeentebesturen worden afgewenteld en het eenmalige karakter van de verhoging moet gewaarborgd zijn, omdat de bestaande fiscale druk al hoog genoeg is.

Voor een ander commissielid betekenen deze heffingen duidelijk een stap achteruit voor het leefmilieubeleid. Ze verworden tot een louter financieringsmiddel zonder regulerende kracht.

Veel vragen rezen ook bij de geplande heffing op leegstand. Zal de concrete uitwerking ervan geen geld en energie verslinden ? Is er geen overlapping met de bestaande, succesvolle, gemeentelijke heffingen ? Als reactie op al deze opmerkingen stelde de minister aan de commissie voor om in februari samen met de commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud hoorzittingen te organiseren over de problematiek van de milieuheffingen. De regering zou dan nog tijdens de begrotingscontrole rekening kunnen houden met de conclusies.

Nadat enkele amendementen van de Vlaamse regering werden aangenomen, werd het ontwerp van decreet over de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996 aangenomen met 7 stemmen tegen 4.

De basisvraag – hoeveel – wijst op budgettaire orthodoxie en refereert aan de normen die de evoluties in tekorten en schuld al dan niet mogen beheersen. De meeste commissieleden zijn het erover eens dat de regering een gezond orthodox begrotingsbeleid voert en dat de uitgaven op een behoorlijke manier worden beheerst.

De minister wijst erop dat de regering in 1993 door de aanvaarding van de meesternorm, doelbewust voor een lange termijnpolitiek koos, eerder dan tijdelijk aan potverteren te doen. Een aantal commissieleden wil meer uitleg over de opmerking van het Rekenhof dat bij toetsing aan de norm niet alle voor 1996 gegeven machtigingen werden opgenomen.

De minister antwoordt dat twee grote fondsen, het MINA-fonds en het Vlaams Infrastructuurfonds, over aanzienlijke eigen inkomsten beschikken. Daarom worden deze fondsen beter afzonderlijk genormeerd en wordt enkel het eindsaldo, namelijk de dotatie, door de meesternorm geregeld.

Voor andere machtigingen komen de vereffeningskredieten in aanmerking als basis van de normtoetsing.

Een commissielid zegt dat de politieke vrijheid om beleidsprioriteiten te stellen te zeer wordt beknot door de technisch-budgettaire normen. Hiertegen wordt ingebracht dat ook de budgettaire norm een politieke keuze is. De begrotingsnorm geeft aan hoe de overheid met gemeenschapsgeld omgaat en trekt de politieke lijn tussen een betuttelende overheid en een bescheiden optredende overheid. De begrotingsnorm verhindert ook dat op termijn gemeenschapsgeld wordt opgeslorpt door te zware intrestlasten.

De minister is ervan overtuigd dat het handhaven van de norm tot het evenwicht van de Vlaamse begroting zal leiden in 1998 : niet door de belastingen op te trekken, maar door de overheidsuitgaven te beperken.

De Schamphelaere

Een aantal commissieleden leidt uit de prefiguratie-oefening in de toelichting af, dat er nog inspanningen moeten gebeuren om het strikte evenwicht in 1998 te bereiken. Een nuldeficit is nochtans bijzonder zichtbaar voor de bevolking en biedt vertrouwen in het financieel beleid van de overheid.

De doelmatigheidsanalyses en prestatiebegrotingen kunnen hierbij een belangrijk instrument zijn. Uit deze doorlichtingen van het uitgavenverloop zouden de juiste conclusies kunnen worden getrokken wanneer heroriëntering naar nieuwe maatschappelijke noden aangewezen is. Ook een meerjarenbegroting op het niveau van de programma's – die nu nog ontbreekt – zou de Raad een beter inzicht bieden in de te verwachten uitgavenevolutes.

De basisvraag – waarvoor – wordt beantwoord in de algemene uitgavenbegroting. De uitgavenbegroting is de in cijfers omgezette weerspiegeling van het actieprogramma dat de regering uitzet. De beleidsprioriteiten die de regering vooropstelt, moeten eruit kunnen worden afgelezen. Het Rekenhof merkte evenwel op dat de verantwoordingen – die bij de algemene uitgavenbegroting zijn gevoegd – de leden van Vlaamse Raad nog niet voldoende inzicht bieden in de geplande activiteiten. In de meeste commissies werden de algemene beleidslijnen voor de departementen uiteengezet aan de hand van de beleidsbrieven. Volgens het begrotingsrecht moet in de verantwoording ook per programma een uiteenzetting van de nagestreefde doelstellingen en de aan te wenden middelen om die te verwezenlijken, terug te vinden zijn.

Nog volgens het Rekenhof wordt de programmastructuur voor de begroting niet altijd gerespecteerd. Bijvoorbeeld door in slechts één interdepartementaal bestaansmiddelenprogramma te voorzien, zodat de vaste kosten per activiteit niet kunnen worden teruggevonden; of door aan de regering machtigingen te geven om kredieten tussen verschillende programma's over te schrijven.

In 1996 zal de Vlaamse regering voor 534,7 miljard frank aan uitgaven kunnen doen. Dit betekent dat meer dan 10 percent van het Vlaamse regionaal product gestuurd wordt door de Vlaamse overheid. De context hiervoor, de Vlaamse samenleving vandaag, werd in de inleidende uiteenzetting door de minister geschetst. Het beleid zal rekening moeten houden met een drastische demografische verandering in de bevolking. Op dit ogenblik blijft de evolutie van de werkloosheid de grootste economische zorg in Vlaanderen. Er zijn ongeveer 92.000 mannen en 143.000 vrouwen uitkeringsgerechtigd volledig werkloos. Dit brengt de werkloosheidsgraad voor Vlaanderen op 13,6 percent tegenover 26,6 percent voor Wallonië en 25,6 voor Brussel.

Alle commissieleden zijn het erover eens dat werkgelegenheid een absolute beleidsprioriteit is. Er zijn evenwel uiteenlopende visies over de aanpak en de middelen. Voor nieuwe tewerkstellingsinitiatieven wordt 3 miljard frank uitgetrokken. Voor sommigen is dit een te beperkte beleidsruimte. Moet men blijven vasthouden aan de budgettaire orthodoxie wanneer meeruitgaven voor tewerkstelling kunnen worden verantwoord?

Een andere visie wordt aangebracht. Het scheppen van arbeidsplaatsen via allerlei werkgelegenheidsprogramma's betekent geen fundamentele oplossing voor het werkloosheidsprobleem maar heeft slechts een felle stijging van de overheidsschuld tot gevolg. Een begroting moet net het vertrouwen van de bevolking herstellen en daarom is de schuldstabilisatie zo belangrijk.

Een ander commissielid bepleit een drastische ommekeer en een verschuiving binnen het uitgavenpakket, zodat meer ruimte vrijkomt voor omgevingsfactoren en infrastructuur. Ook de verlaging van de arbeidskost is essentieel. Op welke wijze voorziet dit begrotingsontwerp in de uitwerking van de Vlaamse voorstellen die hierover onlangs werden gelanceerd?

Door andere commissieleden wordt een blindelinge lastenverlaging afgewezen. In vele bedrijven is de arbeidskost op zichzelf geen probleem. Soms worden zelfs honderden banen op de helling gezet, enkel om een nog hoger rendement te halen.

Een commissielid herinnert aan het Verdrag van Leuven, dat voor de verkiezingen werd afgesloten en waarin op middellange termijn een halvering van de werkloosheidscijfers werd aangekondigd. Op dit moment lijkt het voor de bevolking alsof de politici zich neerleggen bij de toestand.

Er zijn ook geen precieze resultaten gekend van vorige tewerkstellingsconferenties. Daarom is een parlementair debat nodig, waar dan alle fracties hun initiatieven en oplossingen naar voren kunnen brengen.

Een ander commissielid tekent een optimistische visie uit over een termijn van 4 tot 5 jaar. Vanaf het jaar 2000 komt er een ommekeer. Op dat moment zal de demografische instroom kleiner zijn dan de uitstroom, terwijl traditionele sectoren meer structureel plaats zullen hebben gemaakt voor de high-techsectoren.

Wat het werkgelegenheidsvraagstuk betreft, wijst de minister erop dat 58 percent van de begroting, of 300 miljard frank, wordt uitgegeven aan directe tewerkstelling. Daarbij moeten de 100 tot 150 miljard frank aan investeringen en facultatieve subsidies worden gerekend die indirect aan tewerkstelling worden besteed. De voorstelling als zou de Vlaamse Gemeenschap slechts 3 miljard frank overheb-

De Schamphelaere

ben voor werkgelegenheid klopt dus niet. In feite is de Vlaamse Gemeenschap de grootste werkgever van dit land.

Buiten het debat over de werkgelegenheid werden ook nog interessante opmerkingen geformuleerd bij de vastgelegde kredieten voor het wetenschapsbeleid en voor het vernieuwde stedelijk beleid. Er is een belangrijke verhoging, 31 percent, voorzien van de kredieten voor wetenschappelijk onderzoek. De vraag wordt gesteld of de wetenschappelijke wereld klaar is om in te spelen op deze verhoging en of er voldoende overleg is opdat de resultaten ervan ons economisch draagvlak zouden kunnen versterken.

Een ander commissielid noemt het teleurstellend dat de kredieten voor wetenschappelijk onderzoek nog steeds maar 0,6 percent van het bruto regionaal produkt bedragen. Een lange-termijnbeleid betekent de toekomst voorbereiden en die toekomst ligt in de hoogtechnologische samenleving van morgen.

Een aantal commissieleden betwijfelt of het vernieuwd stedelijk beleid, zoals aangekondigd in het regeerakkoord, wel echt kansen krijgt. Er wordt immers slechts 500 miljoen frank extra krediet voorzien. De minister wijst erop dat vanaf 1997 de opbrengst van de leegstandsheffing mee zal kunnen worden aangewend. Ook deelt ze mee dat op dit ogenblik een nog niet vastgelegde ruimte bij de over te dragen kredieten van het VFIK bestaat. Het gaat om een bedrag van 500 miljoen frank dat bij niet-vastlegging zou kunnen worden overgedragen naar het Sociaal Impulsfonds voor 1996.

Er zijn ook specifieke opmerkingen van commissieleden over de kabinetskredieten die met 6 percent stijgen en over de wijze waarop de ministeriële wedden zullen worden aangerekend.

Over de meeste amendementen die op de uitgavenbegroting werden ingediend, zal inhoudelijk verslag worden uitgebracht vanuit de bevoegde commissies. Wel te vermelden, is dat de minister in de commissie voor Financiën er zich formeel toe verbond om bij de begrotingscontrole in de nodige kredieten te voorzien voor lessen Nederlands voor anderstaligen. Op dat moment zal ook een oplossing worden uitgewerkt voor de te trage uitbetaling van de studietoelagen.

Een reeks amendementen die onder meer werden ingediend om tegemoet te komen aan opmerkingen van het Rekenhof werden goedgekeurd. Het geamendeerde ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996 werd aangenomen met 7 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding. Ook het voorstel van motie van overeen-

stemming van de ingediende administratieve begroting met de inhoud en doelstellingen van de uitgavenbegroting werd aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, graag zou ik nog alle personen danken die meehielpen aan de opbouw en uitwerking van de begrotingsdocumenten zoals die uiteindelijk aan de Raad werden voorgelegd. Ambtenaren en kabinetsleden hebben gewerkt aan het ingeven van correct cijfermateriaal, aan de juiste formulering van de artikelen en aan de nauwkeurige overeenstemming van alle documenten. Ook de diensten van de Vlaamse Raad wil ik danken voor de uitstekende wijze waarop de verslaggeving uit de commissies werd verzorgd. Het is zo dat de leesbaarheid en de hanteerbaarheid van de documenten bepalend kan zijn voor de kwaliteit van de democratische controle. Het mag niet zo zijn dat voor Vlaamse volksvertegenwoordigers het materiële speur- en zoekwerk in een papierberg zo opslorpend wordt, dat er tijd te kort overblijft om een politiek inzicht in de voorgestelde begroting op te bouwen.

Het is dan ook niet uit gemakzucht of uit gebrek aan inzicht dat ik, samen met andere nieuwe parlementsleden, de minister van Financiën en Begroting en de regering verzoek om voortdurend en consequent zorg te besteden aan een heldere en duidelijke begrotingsvoorstelling. *(Applaus)*

Financiën en Begroting

De voorzitter : Aan de orde is de begrotingsmaterie Financiën en Begroting, waarvoor minister Demeester-De Meyer bevoegd is.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik dank de verslaggeefster voor haar uitstekende verslag over de bespreking in de commissie voor Financiën.

De begroting voor 1996 is de juiste begroting, ze is aangepast aan de huidige sociaal-economische omstandigheden. Bovendien heeft ze een dubbel kenmerk, namelijk continuïteit en creativiteit. Door de lijn met de vorige begrotingen door te trekken, krijgt het Vlaamse beleid de noodzakelijke stabiliteit. De nieuwe ideeën voegen daaraan nog toekomstgerichtheid toe.

De Vlaamse overheid voert duidelijk een orthodox budgettaire beleid, maar legt eveneens creativiteit aan de dag om in te spelen op belangrijke maatschappelijke uitdagingen en problemen.

Die combinatie van budgettaire voorzichtigheid en vooruitziendheid is levensnoodzakelijk om de toekomst van Vlaanderen te vrijwaren. Deze strategie van goed rent-

De Roo

meesterschap moet het vertrouwen versterken, wat nu eveneens levensnoodzakelijk is.

In Vlaanderen is er onmiskenbaar een gevoel van onzekerheid, van vrees voor de toekomst, wat niet verwonderlijk is. We worden namelijk dagelijks geconfronteerd met faillissementen, bedrijfssluitingen, herstructureringen en met de daaruit voortvloeiende sociale drama's.

Het grootste probleem blijft ongetwijfeld de ontoereikende werkgelegenheid. Vorige maand waren er in Vlaanderen 222.940 werkzoekenden. Dit aantal stemt overeen met het bevolkingsaantal van de stad Gent. Het aantal langdurig werklozen, namelijk 92.218, stemt overeen met het aantal inwoners van Leuven en het aantal werkloze jongeren, namelijk 34.587, de duizenden schoolverlaters niet meegerekend, zou een stad als Ieper kunnen bevolken. Dit aantal is weliswaar kleiner dan in 1985, maar intussen zijn er een aantal nieuwe maatregelen genomen. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan een uitbreiding van de systemen van brugpensioen, de loopbaanonderbreking, enzovoort.

Het bestrijden van de werkloosheid en het tot stand brengen van meer werkgelegenheid moet volgens de CVP-fractie de hoofdprioriteit in het Vlaams beleid blijven. We roepen dan ook alle ministers op om ervoor te zorgen dat de uitgaven in het kader van hun departementale verantwoordelijkheid worden besteed aan het behoud van de werkgelegenheid en aan het creëren van nieuwe arbeidsplaatsen, dit evenwel zonder het budget te overschrijden.

We moeten komen tot een echt werkgelegenheidsbeleid dat de diverse aspecten van dit probleem benadert vanuit een meerjarenstrategie. We moeten ter zake nu al creatieve suggesties ontwikkelen, waarvoor we de budgettaire middelen van 1997 en 1998 kunnen aanwenden. Uit de meerjarenbegroting blijkt immers dat er, – met respect voor de budgettaire orthodoxie en de zogenaamde mees-ternorm –, in 1997 en in 1998 een extra beleidsruimte komt van 5, respectievelijk 4,9 miljard frank.

In de beleidsdomeinen waarover Vlaanderen de volledige bevoegdheid heeft, moet met de nodige creativiteit worden opgetreden. Mijnheer de minister-president, in het debat over de werkgelegenheid zeggen we al te gemakkelijk : we zijn wel bevoegd voor het werkgelegenheidsbeleid, maar de fiscaliteit, de sociale zekerheid en de arbeidskostenproblematiek zijn zaken van de federale overheid. Dat is inderdaad zo in de huidige wetgeving. Ik ben er evenwel van overtuigd dat er ook andere middelen en methodes zijn om werkgelegenheid te creëren, als we maar creatief genoeg zijn. Vorige week werd het Vlaams banenplan ondertekend. Dit is een goede poging om rui-

mer en creatiever te denken. Ik stel voor dat we naar nog meer nieuwe mogelijkheden zoeken.

Onze fractie staat volkomen achter het Vlaamse banenplan dat vorige week werd ondertekend door de Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners. Het is een goed globaal startakkoord. Dat neemt echter niet weg dat wij er twee belangrijke vragen bij stellen.

In eerste instantie willen we weten waarom dit akkoord beperkt is tot twee jaar, namelijk 1996 en 1997, terwijl we weten dat ook in 1998 een extra beleidsruimte op de begroting beschikbaar is. Bovendien hebben bepaalde maatregelen, zoals bijvoorbeeld het versterken van de economische infrastructuur, pas op langere termijn enig effect op de werkgelegenheid.

Ten tweede, we vragen ons af of er wel voldoende garanties zijn ingebouwd opdat de voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk tot meer werkgelegenheid zouden leiden. Ik wil herinneren aan het feit dat in het regeerakkoord is ingeschreven dat het de ambitie is van deze Vlaamse regering om op middellange termijn, bijvoorbeeld tegen het jaar 2000 of 2001, de werkloosheid te halveren. Dat we daar in de komende periode dan ook mee beginnen.

Wij vinden in het Vlaams banenplan wel de maatregelen en de stimulansen terug die volgens onze fractie essentieel zijn in de strijd tegen de werkloosheid en voor de bevordering van de werkgelegenheid.

Ten eerste, er wordt terecht nadruk gelegd op de meest kwetsbare groep : de laaggeschoolde langdurig werklozen. Voor onze fractie houdt dat in de eerste plaats meer kansen op opleiding in. Hiermee bedoelen we zowel schoolse als naschoolse opleiding en on-the-job-training. Er werden al talloze initiatieven genomen en verder uitgewerkt. We moeten er evenwel voor oppassen dat deze wirwar van initiatieven en ondersteuningsmaatregelen geen onontwarbaar kluwen wordt, waarin degenen die ervan gebruik moeten maken – de werklozen en de werkgevers dus – verstrikt raken. Bovendien moeten de middelen die aan opleiding worden besteed, gericht worden aangewend. Ook is er dringend noodzaak aan een grondige bezinning over de werking van de VDAB en zijn complementariteit ten aanzien van andere initiatieven. Zo dient de VDAB geen onderwijs aan te bieden, net zo min als het onderwijs VDAB moet willen spelen. De middelen zijn zo al beperkt. Laten we ze dus op een rationele en efficiënte wijze aanwenden.

Een tweede absolute prioriteit is de integrale begeleiding. De langdurig werklozen hebben recht op een individuele behandeling op maat, die hen oriënteert, begeleidt, opleidt en uiteindelijk voor hen bemiddelt. Er moet ruimte zijn voor nazorg. Enkel door een zo intensieve begelei-

De Roo

ding maakt de langdurig werkloze een kans om opnieuw tot de arbeidsmarkt toe te treden.

Als instrument tegen de werkloosheid is de opleiding zeer belangrijk, maar het is geen wondermiddel. Opleiding verhoogt de individuele kans op werk, maar daarmee zijn er nog geen nieuwe jobs bijgekomen. Er is dus meer nodig.

Als belangrijke doelstelling van het Vlaams banenplan worden meer en beter wetenschappelijk onderzoek en een betere technologieverspreiding vooropgesteld. Dit is inderdaad belangrijk. Hierbij moet er meer aandacht zijn voor de noodzakelijke band met het verstevigen van ons economische draagvlak en met de tewerkstelling.

Het bereikte akkoord legt terecht een sterke klemtoon op de permanente vorming. Investeren in kennis en het ontwikkelen van een kenniseconomie vormen een cruciale sleutel naar een verdere of hernieuwde economische groei. Dit betekent, naast de stimulering van het wetenschappelijk onderzoek, ook en vooral het opleiden, bij- en omscholen van de beroepsbevolking. Ook het bedrijfsleven heeft hier een belangrijke verantwoordelijkheid.

Het versterken van het Vlaamse economische draagvlak is voor de CVP-fractie essentieel. Ook hieraan werd ruime aandacht besteed tijdens het Vlaams werkgelegenheidsoverleg. De CVP-fractie dringt er sterk op aan dat de Vlaamse regering werk maakt van een gunstige economische omgeving. Op dit vlak heeft de Vlaamse regering een belangrijke rol te spelen. Haar bevoegdheden dien-aangaande zijn essentieel.

Ik denk hierbij in het bijzonder aan een aanpassing van het aanbod aan terreinen aan de huidige noden van de KMO's, industrie en diensten. In mijn provincie bijvoorbeeld is er een zeer groot gebrek aan beschikbare, uitgeruste bedrijfsruimte. Dit moet worden aangepakt in het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Er is ook nood aan een geïntegreerd vervoerbeleid voor goederen en personen. We moeten de voordelen van onze strategische ligging en van onze havens veel meer benutten. Er is verder behoefte aan een financieel ondersteuningsbeleid, inzonderheid van de KMO's. Terecht voorziet het Vlaams banenplan hiervoor in een aantal concrete maatregelen.

Wanneer we de immense werkloosheid vanuit de Vlaamse overheid willen aanpakken, blijft ons een zeker gevoel van onmacht achtervolgen. Want, hoe we het ook draaien of keren, vele sleutels of hefboomen om tot meer werkgelegenheid te komen, blijven in federale handen. In overleg en samenwerking met de federale overheid en de sociale partners moeten initiatieven worden genomen voor

de herverdeling van de arbeid, met name via de bevordering van de deeltijdse arbeid, voor het verbeteren van de concurrentiepositie van de ondernemingen en het bevorderen van investeringen, ook in de traditionele sectoren. De in belang toenemende dienstensector heeft de industrie trouwens nodig.

Een echte werkgelegenheidsstrategie vereist overleg met de federale regering. Meer zelfs, om tot meer werkgelegenheid te komen moeten de Vlaamse en federale regering hun krachten bundelen. In het Vlaams banenplan wordt terecht overleg in het vooruitzicht gesteld om tot fiscale en parafiscale maatregelen te komen die werkgelegenheid bijkomend rechtstreeks bevorderen. De CVP-fractie hecht hier zeer veel belang aan.

Een van de belangrijkste maatregelen om het arbeidscheppende karakter van onze economie te bevorderen, is de verlaging van de loonkosten en meer bepaald van de sociale lasten. Het is duidelijk dat hier een directe koppeling bestaat met het debat over de modernisering van de sociale zekerheid. Het sociale zekerheidsdebat moet ook mee vanuit dit sociaal-economische perspectief worden gevoerd en worden gevolgd vanuit deze Vlaamse Raad. Ik wil ter zake namens de CVP-fractie een duidelijk signaal geven. We zullen er vanuit Vlaanderen op toezien dat onze doelstellingen inzake werkgelegenheid niet worden gedwarsboomd door een patstelling met betrekking tot de hervorming en meer bepaald de financiering van de sociale zekerheid. We zullen niet toelaten dat immobilisme in het dossier van de sociale zekerheid leidt tot economisch immobilisme in Vlaanderen.

De opsplitsing van de sociale zekerheid in een arbeidsgebonden en niet-arbeidsgebonden pijler is onafwendbaar en noodzakelijk. Niet om communautaire redenen, maar omwille van de link met het werkgelegenheidsbeleid en met het oog op de beheersing van de kosten, de verhoging van de efficiëntie en de aanpassing van het stelsel aan de evoluties in de samenleving. Het perspectief is hiermee duidelijk aangegeven. De maatregelen die de komende periode zullen worden genomen, mogen de verwezenlijking van deze doelstelling niet hypothekeren. Meer zelfs, ze moeten de eerste aanzet vormen op weg ernaartoe. We kunnen niet om de hervorming heen blijven lopen. We kunnen dit dossier niet voor ons blijven uitschuiven. Er moeten nu keuzen worden gemaakt, al beseft en aanvaardt de CVP-fractie dat het tijd vergt om die keuzen ten uitvoer te brengen. Onze fractie stelt vast dat op bepaalde terreinen zoals de gezondheidszorg, heel wat voorzieningen, middelen, tijd, energie en zelfs kwaliteit en efficiëntie inboeten omwille van het kluwen van federale financieringsvoorwaarden en Vlaamse erkenningen, brandvoorschriften, ligdagprijzen, personeelssubsidies, forfaits, investeringstoelagen, kwalificatievereisten, enz.

De Roo

Daarom is de CVP voorstander van homogene bevoegdheidspakketten. Dit is zeker het geval met betrekking tot de organisatie van de gezondheidssector. Wij wensen hierover een eerlijk, constructief en objectief debat waarbij de zorgbehoevende centraal staat. Heel deze discussie ontslaat ons echter niet van onze verantwoordelijkheid een beleid te voeren dat gericht is op de zwaksten in onze samenleving. Inzake het sociaal beleid roept de CVP-fractie de regering op aandacht te hebben voor een structurele dialoog met de armen of de verenigingen die hen vertegenwoordigen. Het komt er op aan hun draagkracht en sociale weerbaarheid te verhogen.

Om op te treden tegen achterstelling, verkrotting en verloedering is een versterkt sociaal beleid nodig.

De CVP-fractie is tevreden over de oprichting van het Sociaal Impulsfonds. Inzake de nieuwe kredieten zijn wij voorstander van een concentratie van de middelen ten voordele van die verstedelijkte en achtergestelde buurten die met de grootste problemen hebben af te rekenen.

Mijnheer de voorzitter, ten slotte wens ik te beklemtonen dat de begroting 1996 een aantal belangrijke en nieuwe elementen bevat. Met deze voorzichtige maar tegelijk creatieve begroting probeert de regering de Vlaamse bevolking, ook de meest kwetsbare groepen, terug perspectief en vertrouwen te bieden. Onze fractie zal met overtuiging de begroting goedkeuren.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, heren ministers, collega's, vooraleer ik de begroting bespreek, wens ik de Vlaamse regering een pluimpje te geven. Het verheugt me dat de regering bijna voltallig aanwezig is bij de bespreking van de begroting 1996. Ik betreur dat de Vlaamse Raad zijn werkzaamheden daaraan niet heeft aangepast. Zoals de vorige jaren verloopt de bespreking van de begroting ook dit jaar per deelgebied. De VLD verkiest een meer algemene bespreking in december zodat wij in het voorjaar van 1996 meer aandacht kunnen besteden aan de verschillende deelgebieden. Voor een aantal deelgebieden heeft mijn fractie bijgevolg geen sprekers ingeschreven. (*Onderbreking door de heer Marc Olivier*)

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, ik wens tijdens deze algemene bespreking drie elementen toe te lichten. Vooreerst wens ik dieper in te gaan op het VLD-standpunt inzake de voorliggende begroting ; nadien zal ik een, mijns inziens, vergeten breuklijn in ons politiek landschap beschrijven. Tot slot zal ik een Vlaamse strategie voorstellen.

Ten eerste, de begroting. Zoals tijdens de besprekingen in de commissie wens ik de begroting vanuit twee verschillende invalshoeken toe te lichten : enerzijds het beheren van de middelen en de uitgaven, anderzijds het gevoerde beleid.

Inzake de beheersing van de begroting geef ik grif toe dat de regering – ondanks het tekort van 28 miljard frank –, de evolutie van de begroting onder controle heeft. Het Rekenhof heeft opgemerkt dat de beleidskredieten van 507,4 miljard frank binnen de meesternorm blijven. Volgens die norm zal de regering in 1998 een begroting kunnen indienen met een nulgroei.

Indien in 1998 een begroting zonder een tekort zal worden ingediend, dan moeten we toegeven dat minister van Begroting Demeester het budget onder controle kan houden.

Ze gebruikt overigens een aantal technieken die wij ook als begrotingstechnieken aanbevelen : zero base-aanpak, hervorming van interne controleprocedures, afschaffing van de debudgettinging, enzovoort.

Maar de verdiensten voor deze gunstige begrotingsevolutie moeten worden genuanceerd en uitgesplitst. Een derde van de verdiensten komt bij minister Demeester. En twee derde van de verdiensten moeten we bij de financieringswetten zoeken. De voorbije vier jaar werd een beleid gevoerd waarbij de uitgaven in reële termen met gemiddeld 2 percent stegen. Het is duidelijk dat zo'n evolutie meer vereist dan een vaste hand op het departement van begroting.

Dank zij de twee financieringswetten die steunen op het consumptiepatroon in Wallonië en de Franse gemeenschap hebben we bonussen ontvangen. We kregen en krijgen meer middelen dan eigenlijk nodig is. Daardoor beschikt de Vlaamse regering, in grotere mate dan andere overheden van dit land, over stijgende inkomsten.

Bijgevolg kan men in alle objectiviteit en eerlijkheid oordelen dat de gunstige evolutie van de Vlaamse overheidsfinanciën voor een derde de verdienste is van minister Demeester en voor twee derde van de financieringswetten.

Laat u bijgevolg niet misleiden, collega's. Dank zij deze financieringswetten komen we in een bijzonder contradictische situatie terecht : de Vlaamse regering is rijk, maar ondertussen wordt de Vlaamse burger armer, en onze economie zieker.

Dat heeft twee oorzaken : Vlaanderen gebruikt de bijkomende middelen om meer uit te geven, en niet om de lasten voor de burger en de bedrijven te verminderen. Integendeel, deze lasten stijgen. Want iedere besparing gebeurt ten laste van het federale budget, en het federale

Denys

budget wordt voor 60 percent gedragen door de Vlaamse belastingbetaler en de Vlaamse bedrijven.

Ten tweede, naast het centenbeheer, is het voeren van het beleid natuurlijk het meest belangrijke aspect bij het beoordelen van de begroting.

Om de begroting correct te beoordelen moeten we haar toetsen aan de prioriteiten die deze regering zelf aanhoudt. Deze regering heeft vele prioriteiten, waaronder een absolute toppeur : een doorbraak inzake de tewerkstelling, wat moet leiden tot een halvering van de werkloosheid.

We stellen vast dat, ondanks alle grote verklaringen over tewerkstellingsconferenties en over nieuwe initiatieven van deze of gene minister, de begroting als twee druppels water lijkt op de begroting van vorig jaar. En dat de begroting voor 1995 geen enkele ombuiging, laat staan een doorbraak, tot stand heeft gebracht inzake een vermindering van de werkloosheid. Dat weten we nu al met zekerheid. Er is slecht een heroriëntering doorgevoerd van 3 percent, of 17 miljard frank. En of er meer tewerkstelling uit deze heroriëntering zal voortvloeien, is erg twijfelachtig. Het is duidelijk dat deze regering geen oplossing heeft voor de topprioriteit van haar beleid : de vermindering van de werkloosheid.

De grote oorzaak hiervan is naar mijn gevoel het feit dat deze regering streeft naar een maatschappij waarin de overheid te veel als werkgever wil optreden. Hierdoor rijdt de regering zich muurvast, en kan ze onvoldoende middelen vrijmaken voor een beleid dat leidt tot economische groei en nieuwe tewerkstelling in de privé-sector. De heer De Gucht zal in zijn uiteenzetting onze voorstellen ter zake toelichten.

Twee beangstigende evoluties wijzen op een tendens van meer middelen voor overheidstewerkstelling en minder middelen voor tewerkstelling in de privé-sector.

Het aandeel van het budget voor overheidstewerkstelling stijgt steeds meer. Op vier jaar tijd zijn de lonen, die rechtstreeks door de Vlaamse overheid worden uitbetaald en gesubsidieerd, gestegen van 53 percent van het totale budget naar 58 percent. De gemiddelde loonlast van de Vlaamse gemeenten is 47 percent, dus 11 percent minder dan de loonlast van de Vlaamse overheid. De financiële middelen, die worden uitgetrokken voor de privé-sector blijven dalen. Dit wordt geïllustreerd door de evolutie van de uitgaven voor de gewestmateries, die vooral betrekking hebben op gelden, bestemd voor de uitbouw van economische omgevingsfactoren ter ondersteuning van de economische groei. De inkomsten van de gewestmateries zijn tussen 1990 en 1996 gestegen van 35,8 percent van het budget tot 46 percent. De uitgaven echter zijn gedaald

van 38,7 percent in 1990 naar 33,5 percent in 1996. De inkomsten stijgen dus met 11,2 percent, de uitgaven dalen met 5,2 percent. Gedurende zes begrotingsjaren van CVP en SP is in de begroting een verschuiving gebeurd van meer dan negen percent naar een tewerkstellingsbeleid door de overheid zelf, dit ten nadele van een tewerkstellingsbeleid door de privé-sector. De SP en de CVP redeneren zoals de heer Spitaels in de jaren '70 : degenen die we zelf tewerkstellen, fleuren de tewerkstellingscijfers op. We moeten immers nog steeds afwachten of de middelen voor het creëren van economische groei effectief meer tewerkstelling opleveren.

Een belangrijke maar volledig vergeten breuklijn in het Vlaamse politieke landschap, is de breuklijn tussen de groeistrategen en de herverdelingsstrategen. Ik doel hierbij op het verschil tussen enerzijds de politieke partijen, die denken dat de economische groei een noodzakelijke voorwaarde is voor herverdeling door de overheid en anderzijds de politieke partijen, die een beleid van onmiddellijke herverdeling verkiezen.

De VLD is de enige partij, die pleit voor de groeithesis. De CVP zegt dat ook, maar de cijfervoorbeelden tonen het verschil aan tussen woord en daad. Ik denk dat de andere partijen de herverdelingsstrategie verkiezen boven de strategie naar meer groei en meer economische welvaart als basis voor algemene welvaart. We kennen de stokpaardjes van de herverdelingsstrategie : het herverdelen van de arbeidstijd met de 32-urenweek en het herverdelen van de overheidsmiddelen met een stijgende overheidstewerkstelling. Ik geloof niet in meer werk door minder te gaan werken. Meer jobs die worden betaald door de staat is onhoudbaar : als gevolg van minder groei heeft de staat ook steeds minder middelen ter beschikking. We begaan dan een cruciale denkfout : herverdeling van een afnemende welvaart, leidt immers tot steeds minder welvaart. En minder welvaart betekent minder jobs en meer armoede.

Ik heb de heer Van Hecke tijdens zijn showcongres niet horen spreken van de breuklijn tussen zij die voorafgaandelijke groei en zij die een voorafgaandelijke herverdeling willen. Dat kan ik eigenlijk best begrijpen, want zijn partij moet daaromtrent hopeloos verdeeld zijn.

Mijnheer de voorzitter, ik zou dit betoog willen afronden met een bedenking inzake de Vlaamse strategie, of liever, het ontbreken ervan. Mijnheer de minister-president, in uw regeringsverklaring staat letterlijk dat de Vlaamse autonomie verder moet worden verdiept. Zo is er nood aan homogene bevoegdheidspakketten, onder meer in het gezinsbeleid en de gezondheidszorg. Uw laks lijkende reactie, in de voorbije week, op de chantage van de PS bij de zogenaamde modernisering van de sociale zekerheid heeft me dan ook verwonderd. Premier Dehaene ver-

Denys

klaart dat hij zomaar afstapt van het twee pijler-systeem omdat dat voor de PS teveel naar communautarisering van de bevoegdheden betreffende gezinsbeleid en gezondheidszorg ruikt.

Uw partijvoorzitter heeft daar zaterdag op het CVP-congres iets over gezegd, maar 's avonds, tijdens het RTBF-journaal, werd dat reeds sterk afgezwakt. De heer De Roo heeft dit nu in de Vlaamse Raad herhaald. Toch, mijnheer de minister-president, zou ik u willen vragen of u, samen de Vlaamse regering en zelfs met de Vlaamse Raad, een strategie hebt om naar aanleiding van de hervorming van de sociale zekerheid die homogene bevoegdheidspakketten op te eisen? Uw alter ego, de heer Collignon, minister-president van het Waalse Gewest, heeft vorige week duidelijk laten weten dat hij tegen een herziening van de financieringswet is. Hierop wachten is dus zinloos.

De VLD wil in elk geval dat er door de Vlaamse Raad een strategie wordt opgebouwd om, naar aanleiding van de sociale zekerheid, alles in het werk te stellen om de instrumenten voor een gezondheids- en gezinsbeleid naar Vlaanderen te halen. Mijnheer de voorzitter, het beleid zoals voorgesteld in de Vlaamse begroting voor 1996 is verkeerd georiënteerd en voorziet niet in de groei van onze economische welvaart. Wees er zeker van dat het dan ook zal uitmonden in vele faillissementen en een grote werkloosheid. Bovendien hebben wij een Vlaams minister-president die zijn Vlaams zelfbewustzijn van de vorige zittingsperiode totaal ondergeschikt heeft gemaakt aan de compromisjes die zijn federale CVP-collega, de heer Dehaene, met de franstalige socialisten maakt. Daarom zal de VLD tegen deze begroting stemmen. (*Applaus bij de VLD en het VB*)

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte ministers, collega's, de SP-fractie steunt deze begroting omdat ze binnen de afgesproken perken blijft en in overeenstemming is met het regeerakkoord, met een dalend netto te financieren saldo. Ook staat ze in voor een beheersbare schuldvorming en geeft ze aanzetten tot een doorgedreven aanpak van de kansarmoede, het stedelijk beleid en de werkgelegenheid. De Vlaamse gemeenschap legt zichzelf althans strikte begrotingsnormen op : in 1998 moet de Vlaamse begroting in evenwicht zijn. Nu hebben we nog een netto te financieren saldo van 27,8 miljard frank. In 2010 moet schuldstabilisatie worden bereikt. De Vlaamse begroting houdt zich aan de zogenaamde meesternorm, die een gemiddelde jaarlijkse groei – buiten inflatie – tot 2010 van 1,2 procent toelaat. Voor 1996 betekent dit een groei van 6,7 miljard frank, een budgettaire ruimte die voor de helft door

CAO's van onderwijs en opvoeders in beslag wordt genomen. Deze zijn aan federale loonblokkering onderhevig. Een verdere 2,5 miljard frank wordt besteed ter uitvoering van het verdrag met Nederland over de Westerschelde.

Alle drukte van deze eerste begrotingsopmaak in acht genomen, is het toch betreurenswaardig dat de Vlaamse minister van Financiën, Begroting en Gezondheidszorg, mevrouw Demeester-De Meyer, niet tijdig een beleidsnota kon voorleggen. Een ontwerp van beleidsbrief werd ons in de commissie aangekondigd : we waren het erover eens deze begin volgend jaar te bespreken. Het is belangrijk dat we een dergelijke beleidsnota kunnen bespreken. De beleidsprioriteiten voor de hele zittingsperiode zijn van uitermate groot belang, temeer daar er voor ons op begrotingsvlak een aantal belangrijke tijdstippen in het verschiep liggen, met name het bereiken van een evenwichtige begroting in 1998 en de EMU. Hoewel we ons in commissie akkoord hebben verklaard met een uitstel van bespreking van de beleidsbrief – die toch werkelijk een zeer ernstig werkstuk zou moeten zijn – tot volgend jaar, dan zijn we een beetje droevig als we nadien moeten vernemen dat de inhoud van die beleidsbrief wel in de pers werd uiteengezet. Die bevatte immers belangrijke zaken, die we als parlement graag zouden bespreken. Ook de SP-fractie zou graag zijn mening geven over een aantal zaken die u in het vooruitzicht stelt.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Bossuyt, u zult begin januari daartoe de gelegenheid krijgen, in overeenstemming met wat we hadden afgesproken. De normale werkwijze stipuleert dat de beleidsbrief wordt neergelegd bij de regering. Dan volgt een week tijd om opmerkingen te maken.

De afspraken hieromtrent zijn duidelijk gevolgd, en ik voorzie geen problemen. Ik denk dat ons boeiende tijden te wachten staan als we een en ander grondig zullen bespreken.

De heer Gilbert Bossuyt : In verband met dat laatste element ben ik het met u eens. Er wordt wel voor verwarring gezorgd als we via de media een aantal aanzetten vernemen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Bossuyt, er wordt zoveel via de media bekendgemaakt, en alles wat ik lees, vind ik boeiend. Ik hoop dat u er niet voor kiest de media buitenspel te zetten.

De heer Gilbert Bossuyt : Dat heb ik ook niet gezegd. Ik volg de media met grote belangstelling, maar ik geef er de voorkeur aan dat voor zeer belangrijke zaken die naar buiten worden gebracht op een degelijke manier gesprekken kunnen worden gevoerd. Zoniet ontstaat er verwarring en komen er verschillende ideeën aan bod. Men

Demeester-De Meyer

krijgt de indruk dat we het niet zouden eens zijn, terwijl we precies over een aantal zaken met elkaar akkoord gaan.

Het verheugt me dat de VLD een beetje meegaat in het verhaal van deze begroting. Verleden jaar nog stelde de VLD voor akkoord te gaan met een beperking en nul-groei van de begroting. Er is echter de mogelijkheid van een aangroei van 1,2 percent buiten de inflatie, wat toch enige beleidsruimte kan geven.

We stellen ons natuurlijk wel een aantal vragen, en vandaar, mevrouw de minister, zijn wij van mening dat er in de toekomst een aantal boeiende besprekingen zullen zijn, omdat met name inzake die vrijkomende beleidsruimte de discussie moet worden gevoerd waartoe deze in hoofdzaak zal worden aangewend.

We hoorden ook oproepen tot meer financiering, maar we hopen dat de regering zich zal houden aan de prioriteiten die zij voor zichzelf heeft uitgestippeld.

Een tweede bekommernis die ons bezighoudt, zijn de parameters waarop deze begroting berust, met name dat we eventueel rekening zullen moeten houden met moeilijkheden op dat vlak.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer Bossuyt, die keuze zal moeten worden gemaakt in 1998. Ik heb het daarover vandaag niet gehad, maar u weet dat wij op dat vlak grondig van mening verschillen. We geven er de voorkeur aan de ruimte die ontstaat te gebruiken voor een belastingvermindering. Tijdens mijn betoog heb ik het daarover niet gehad, maar ik wil aanhalen dat wij hierover grondig van mening verschillen.

De heer Gilbert Bossuyt : Ik zal het hier vandaag ook niet hebben over de discussie voor 1998, maar het spreekt voor zichzelf dat de discussie over de vrijkomende budgettaire ruimte van groot belang zal zijn voor de Vlaamse regering. We mogen op dat vlak evenwel niet vooruitlopen op de feiten, omdat in sommige gevallen de economische werkelijkheid ervoor kan zorgen dat de omstandigheden waarin wij zullen kunnen discussiëren in 1998 kunnen veranderen.

Wij willen ook aanmanen tot voorzichtigheid om voor 1998 niet al te vlug de beschikbare ruimte vast te pinnen, en we pleiten er in elk geval voor – hoe sterk we ook de grote lijnen van deze begroting steunen – om blijvend oog te hebben voor de sociale werkelijkheid. We kunnen nu immers niet voorzien hoe deze in de nabije toekomst zal evolueren.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, ik zou de heer Bossuyt willen vragen of hij er dan enthousiast over is dat de bijkomende financiële ruimte die de Vlaamse Gemeenschap heeft, niet wordt aangewend ter bestrijding van de werkloosheid, maar wel om die budgettaire orthodoxie van die meesternorm te handhaven.

De heer Gilbert Bossuyt : Mevrouw Maes, een gedeelte van de beschikbare ruimte wordt aangewend, onder meer voor stedelijk beleid.

Er zit een belangrijke groeitrend in deze begroting. We durven op dit ogenblik ons standpunt niet koppelen aan een hypothecaire budgettaire ruimte, maar we pleiten ervoor dat deze budgettaire ruimte ook voor sociale aspecten moet worden benut.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Betekent dit concreet, mijnheer Bossuyt, dat u het denkkader van de afcentiemen zult volgen, zoals dat vorig jaar onder meer door minister Demeester-De Meyer werd voorgesteld ?

De heer Gilbert Bossuyt : We plaatsen daar in elk geval een aantal vraagtekens bij, maar ik wens toch te herhalen dat het gevaarlijk is om nu al te veel te praten over de periode die na 1998 komt. (*Rumoer*)

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Ik heb goed geluisterd naar wat de heren De Roo en Bossuyt hebben gezegd. Geen van beiden deelt evenwel het enthousiasme van de Vlaamse regering voor haar eigen meesternorm. Beiden zouden liever andere accenten leggen en ook wij willen ons daarbij aansluiten. Ik vraag me dan ook af waarom er niets gebeurt.

De heer Gilbert Bossuyt : We zijn het op dit ogenblik eens met de lijn die de Vlaamse regering heeft uitgestippeld. We aanvaarden ook de beperkte aanzetten op domeinen als tewerkstelling en stedelijk beleid. De doelstelling om tegen 1998 een netto te financieren saldo te bereiken, lijkt ons aanvaardbaar. Wat de meesternorm betreft, is het duidelijk dat er een consensus bestaat over de begrippen en de inhoud ervan. De heer Carlos Lisabeth zal daar meer details over geven.

Een ander belangrijk thema, en voor de SP één van de prioriteiten, is het streven naar een moderne sociaal-ecologisch verantwoorde samenleving in Vlaanderen. De kwaliteitsverbetering van bodem, water en lucht, is een primaire maatschappelijke uitdaging. In het recente boek met opmerkingen van het Rekenhof, staat een artikel dat aan Aquafin is gewijd. Daaruit blijkt eens te meer dat de budgettaire kost van dit project hoog oploopt. Naast de schulden, die binnen de tien jaar meer dan 50 miljard

Bossuyt

frank zullen bedragen, zal de jaarlijkse factuur van Aquafin ten laste van het MINA-fonds, oplopen tot meer dan 20 miljard frank in het jaar 2005. Wij vragen daarvoor alle aandacht, vooral ook omdat de heer De Batselier tijdens een vorige regeerperiode, als minister als inspanningen heeft gedaan om de rekening met een aantal miljarden frank te doen dalen.

Een duurzaam milieubeleid kost natuurlijk handenvol geld, en de aangekondigde bezinning over de financiering van dat beleid in de commissies voor Financiën en Leefmilieu, zouden ons de gepaste antwoorden moeten opleveren. In dit verband is het duidelijk dat milieuheffingen voor de SP instrumenten zijn van een preventief beleid. Anderzijds kan men via heffingen specifieke milieukosten aanrekenen aan doelgroepen. Het is echter belangrijk dat de overheid blijft voorzien in een basismilieukwaliteit voor iedereen, en niet alleen voor diegenen die het kunnen betalen.

Het lijkt ons verder aangewezen om er nu al op te wijzen dat bij het principe – de vervuiler betaalt – men niet alleen oog zou hebben voor de concurrentiekracht van de Vlaamse ondernemingen, terwijl men de correcties voor de vervuilers die niet kunnen betalen, zou vergeten.

Uit bezorgheid om de budgettaire orthodoxie vindt de SP dat de operatie die ik gemakshalve Aquafin bis noem, niet zomaar mag worden voortgezet. Temeer daar de Vlaamse regering in een vorige zittingsperiode een extra subsidie voor het aanleggen en verbeteren van gemeentelijke riolen heeft ingevoerd.

De heer Jos Geysels : U verzet zich ertegen dat de operatie Aquafin wordt voortgezet, maar die operatie is verankerd in een contract. Wenst u het contract op te zeggen of te herzien ? In welke zin wenst u het te herzien ?

De heer Gilbert Bossuyt : Wij vinden dat de Vlaamse regering inspanningen moet doen om het prijskaartje van Aquafin zo laag mogelijk te houden – zoals in de vorige zittingsperiode – en dat kleinschalige initiatieven mogelijk moeten blijven. Er was daarvoor in 1993 500 miljoen frank uitgetrokken, in 1994 en 1995 613 miljoen frank. We willen dat deze toelage voor kleinschalige projecten behouden blijft. We hopen dat we daarover tijdens de bespreking van de beleidsbrieven kunnen discussiëren.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Ik heb over deze kwestie uitvoerig geantwoord naar aanleiding van enkele mondelinge vragen. We hebben verschillende mogelijkheden besproken, maar het probleem is dat op basis van de wetgeving het Rekenhof er niet mee akkoord gaat dat er afzonderlijke toelagen zouden bestaan voor kleinschalige wa-

terzuiveringsstations. In de wet is immers bepaald dat dit een opdracht is die alleen aan de NV Aquafin toekomt. Het gaat hier dus om een louter technisch probleem en we zoeken er een oplossing voor.

Er gaan stemmen op om de kosten van de operatie Aquafin te beperken. Maar ik veronderstel dat men daarmee niet bedoelt dat we de investeringen moeten uitstellen.

De heer Gilbert Bossuyt : Dat is inderdaad niet mijn bedoeling, maar we moeten de ontwikkelingen in de toekomst beheersen. Ik wil hierover in de commissie voor Leefmilieu een grondige discussie.

In de commissie heeft de minister in zijn antwoord aan de heer Timmermans de problemen uitvoerig beschreven. Er moet echter een oplossing worden gevonden, zodat het uiteindelijke resultaat bevredigend is.

De heer Jos Geysels : De heer Bossuyt raakt hier een punt aan dat belangrijk is – ook voor de budgettaire orthodoxie. In 2000 zal Aquafin operatie ongeveer 16 tot 20 miljard frank kosten. Er zijn twee mogelijkheden : ofwel past de regering dezelfde techniek toe als nu en stijgen de kosten voor de gezinnen tot ongeveer zesduizend frank; ofwel worden de kosten betaald via de algemene middelen. U moet een keuze maken : ofwel gaat het om een hoge financieringsheffing voor de gezinnen ; ofwel moeten die miljarden frank gevonden bij de algemene middelen, maar waar blijft dan de budgettaire orthodoxie ? Hoe ziet u de evolutie in de toekomst ?

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Het belangrijkste punt vandaag, mijnheer Geysels, is dat men zich bewust moet zijn van de moeilijkheden die zich daar stellen. Er moet een grondige discussie volgen, zoals trouwens al is gebeurd in de commissie voor Financiën en Begroting. Ik wil me nog niet vastpinnen op de resultaten daarvan. De minister heeft een aantal ideeën en een overtuiging, ik denk dat wij die ook in het parlement moeten evalueren.

We blijven voorstander van een geïntegreerd milieubeleid en dat is ook de ambitie van de regering. We moeten de regelgeving aanvullen en bijsturen om tot een globale milieuwetgeving te komen. De resultaten van de universitaire commissie tot herziening van het milieurecht, de zogenaamde commissie Bocken, vormt hiervoor de basis. Voor het integrale waterbeheer en voor de waterkwaliteit maar ook voor andere zaken vormen de besluiten van de universitaire commissie een interessante basis voor een ontwerp van decreet. Voor ons mag er geen trendbreuk komen in het milieubeleid. Het regeerakkoord stelt de voortzetting van dit beleid trouwens voorop.

Een milieubeleid dat alleen is gericht op de sanering van de vervuiling is niet wenselijk, niet efficiënt en onbetaal-

Bossuyt

baar. Een preventief beleid dat is gericht op milieu-vriendelijk produceren en verbruiken biedt wel perspectieven. Om bijvoorbeeld iets te doen aan de afvalberg, is het beter afval te voorkomen door hergebruik dan het te moeten inzamelen en recycleren of het zelfs te moeten verbranden of storten. Het regeerakkoord verkiest ook een preventief beleid. Een geïntegreerd milieubeleidsplan moet concrete initiatieven ter preventie inhouden. Preventie is het sleutelbegrip in een Vlaams beleid dat zich in een betere Europese positie wil manoeuvreren

Het stedelijke verval vormt vandaag in West-Europa een van de grootste politieke uitdagingen. Hoeft het nog gezegd : ook in Vlaanderen is at zo. Krachtens het regeerakkoord zal de Vlaamse regering van de strijd tegen de verloedering van de wijken een topprioriteit maken. Het stedelijke verval moet op diverse beleidsdomeinen gelijktijdig en samenhangend worden aangepakt. Daartoe bewandelt de Vlaamse regering twee wegen.

De eerste is de geïntegreerde aanpak, het zogenaamde inclusief beleid, waarvan wij verwachten dat het ernstig wordt genomen. De bevoegde minister zal een coördinerende en stimulerende rol spelen. De tweede is de creatie van een Sociaal Impulsfonds dat in de begrotingen van de volgende jaren nog zal groeien. Dit fonds moet worden aangewend voor specifieke acties en zorgen voor de verbetering van de kwaliteit van de achtergebleven buurten.

De voorzitter : Mijnheer Bossuyt, wilt u afronden ?

De heer Gilbert Bossuyt : Ik denk dat daar vooral een inspanning moet worden geleverd. Daarbij moet men vanzelfsprekend oog hebben voor de selectiviteit. Als men de sociale kosten van de gemeenten vergelijkt, ziet men ernstige verschillen die het voor sommige gemeenten of steden onmogelijk maken om een degelijk beleid te voeren inzake kansarmoede, verkrotting, huisvesting. Deze zaken moeten ons zeker bezighouden.

We verheugen ons, ten slotte, over het engagement van de Vlaamse regering om naar aanleiding van de begrotingscontrole toch nog 35 miljoen frank vrij te maken zodat de Vlaamse open scholen hun intensieve taallessen aan migranten verder kunnen organiseren.

We zijn ook zeer tevreden dat de Vlaamse Raad de belangrijke problematiek van Telenet snel en toch grondig kon behandelen. We hopen dat de regering daar in de toekomst verder rekening zal mee houden. We willen benadrukken dat de Vlaamse Raad voor een belangrijke uitdaging staat in het debat over de informatiemaatschappij en de gevolgen op maatschappelijk en cultureel gebied. Wij willen werken aan de regelgeving hieromtrent. *(Applaus bij de CVP en de SP)*

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, collega's, het is de allerlaatste keer dat de Vlaamse begroting zal worden besproken en dat erover zal worden gestemd in dit halfroond. Volgend jaar zal dit debat plaatsvinden in het eigen parlamentsgebouw. Het wordt geen afscheid in schoonheid en zeker geen afscheid in vriendschap. Integendeel, de manier waarop het federale parlement onze Raad behandelt, staat model voor de verhouding tussen België en Vlaanderen. Morgen wordt deze vergadering, op wat toch wel het belangrijkste moment van onze werking is, verbannen naar een of andere commissiezaal, ergens in de onderbuik of op de zolder van dit huis. Verbannen naar de coulissen. Dat is ook ongeveer de plaats waar de federale regering, met premier Dehaene op kop, de Vlaamse Raad liefst permanent zou zien zetelen.

Eén jaar na het aantreden van deze rechtstreeks verkozen Vlaamse volksvertegenwoordiging moeten we eerlijk durven toegeven dat de Raad slechts een tweederangsrol speelt. In geen enkel belangrijk politiek of economisch dossier slaagt de Vlaamse Raad erin een rol van betekenis te spelen, een eigen stempel te drukken op het beleid of te wegen op de besluitvorming over essentiële onderwerpen, thema's en dossiers. Ik weet dat Telenet Vlaanderen er is en dat er na vier jaar van geruzie en debatten uiteindelijk een mestactieplan is. Daar houdt het dan ook ongeveer mee op.

Wat mij opvalt, mijnheer de minister-president, is de zelfgenoegzaamheid, de zelfvoldaanheid, de baas-ganzen-donk-mentaliteit van de wat-we-zelf-doen-doen-we-beter-adepten, de vlaamskiljons die zich zo goed voelen in hun eigen parlementje, hun eigen regerinkje. Een reisje naar Chili, een uitstapje naar Nederland, een bezoek aan Zuid-Afrika, enzovoort. Fier als een pauw reist de minister-president de wereld rond en verbergt achter veel uiterlijk vertoon het gebrek aan reële politieke macht.

Men zegt : Vlaanderen doet het goed, Vlaanderen is een wingewest. Dit is zeker het geval voor de politici die zich met de Vlaamse Leeuw hebben getooid, nu blijkt dat er in het officiële Vlaanderen heel wat vleespotten zijn en dat die vleespotten even weelderig zijn als elders in de politiek. De politici hebben Vlaanderen ontdekt toen bleek dat er ook hier grote brokken in de soep lagen. Vlaanderen heeft ondertussen een eigen administratie, eigen ministers met eigen dienstwagens, eigen kabinetten annex appartementen. Ook daar doen we het blijkbaar beter als we het zelf doen. *(Opmerkingen van de heer Herman Candries en minister Eric Van Rompuy)*

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Dewinter, u geeft de indruk dat de Vlaamse regering een vleespot is die resulteert de Vlaamse autonomie. U bent fractieleider in de Vlaamse raad, u zit hier met een aantal leden van het Vlaams Blok, iedereen is op de hoogte van uw netto wedde. Is dat dan ook een vleespot ? Wilt u nu insinueren...

De heer Filip Dewinter : Ofwel kunnen we uit deze Raad wegblijven, wat u natuurlijk op prijs zou kunnen stellen, ofwel komen wij hier de vinger op de wonde leggen en op een aantal zaken aanmerkingen maken die het beleid hinderen en die niet graag worden gehoord. Dat is onze taak, we zullen dit blijven doen, ook als we bepaalde uitwassen vaststellen, zoals nu het geval is.

Zoals ik dus al zei, hebben we een eigen administratie, een eigen regering en binnenkort zelfs een eigen parlamentsgebouw. Kortom, Vlaanderen heeft geen macht, maar wel een eigen politieke klasse.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Ik heb de indruk dat de heer Dewinter niet tot concrete feiten wil komen. We bevinden ons nochtans in dezelfde situatie, we zijn beiden fractieleider. Wil u nu eens concreet zeggen of u bereid bent om uw wedde af te staan ?

De heer Filip Dewinter : Mijnheer De Roo, ik begrijp de bedoeling van deze vraag niet goed. Wanneer wij vragen stellen aan de regering en wanneer ik de pijnlijke opmerking maak dat Vlaanderen blijkbaar nu ook over al dat soort zaken beschikt, maar dat we aan de andere kant nog niet de reële politieke macht hebben waar we over zouden moeten beschikken, dan wordt men blijkbaar venijnig en dan wil men plotseling ons verplichten tot bepaalde zaken die helemaal niet terzake zijn.

De heer Johan De Roo : Deel dan eens concreet mee dat u bereid bent om uw wedde af te staan.

De heer Filip Dewinter : In een parlement, dus ook in de Vlaamse Raad, is het zo dat de volksvertegenwoordigers de regering ondervragen. Ik weet dat u het graag anders zou hebben, dat u graag de oppositie zou ondervragen. Maar zo werkt het niet. Wij stellen dus nu vragen aan de regering en ik merk daar onder meer bij op – het is een klein detail, maar het geeft de hele sfeer aan – dat wij nu dus over eigen kabinetten beschikken waar iedere minister ook een eigen appartement heeft. Ik zeg dus : wat we zelf doen, doen we beter. Zo bruin heeft men het zelfs in de federale regering nog niet eens gebakken.

Als mijn collega, de heer Lootens, daarover dan vragen stelt aan de regering, dan krijgen we geen antwoord. Dan zegt men : zoek het maar op, het staat in post zoveel van

de begroting. Maar dan merken we dat daar geen enkel detail over dat onderwerp terug te vinden is.

Als ik dan vaststel dat er ministers zijn, mevrouw Van Asbroeck en de heer Van Rompuy bijvoorbeeld, die op enkele kilometers afstand van hun eigen kabinet wonen en toch ook vinden dat ze over een eigen appartement met alles inclusief moeten beschikken, dan zeg ik : is dit echt nodig ? Moeten wij, omdat we het misschien iets breder hebben dan de federale regering, het dan ook zo breed laten hangen ? Ik weet het niet, ik stel me alleen die vraag.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : U kunt toch niet eisen dat mevrouw Van Asbroeck en de heer Van Rompuy samen een appartement zouden betrekken. Dit zou tegen alle welvoegelijkheid zijn en bovendien ook tegen onze principes.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : Mevrouw de minister, indien u ook nog iets over uw eigen appartement wil zeggen, mag u dat gerust doen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik hou alleen maar van correcte mededelingen. Noch de heer Van Rompuy, noch mevrouw Van Asbroeck, noch de heer Peeters hebben hier een appartement.

De heer Filip Dewinter : Dat is dan nieuw. In een vorige schriftelijke vraag hierover bleek dat helemaal niet, integendeel.

Minister Eric Van Rompuy : Ik nodig de Vlaams Blok-fractie uit om een bezoek te brengen aan wat u mijn appartement noemt.

De heer Filip Dewinter : Wat is het nu ? Hebt u nu wel of niet een appartement ?

De voorzitter : Laat ons het niveau van het debat toch wat naar omhoog halen en doorgaan met de begroting.

De heer Filip Dewinter : Dat vind ik best, mijnheer de voorzitter. Men moet mij echter wel de kans geven. Ik heb dit alleen maar opgemerkt om aan te tonen dat we wel een politieke klasse hebben, met alles wat daar blijkbaar bijhoort, maar dat we aan de andere kant niet de macht hebben waar we over zouden moeten kunnen beschikken.

Een van de jongste en ongetwijfeld een van de meest geniale vondsten van de federale regering, bestaat erin nieuwe federale maatregelen regionaal te laten financieren. Eerder al had de Vlaamse minister van Economie, de

Dewinter

heer Van Rompuy, laten weten dat Vlaanderen bereid is federale werkgelegenheidsmaatregelen te financieren. Nu wil minister Van Rompuy zelfs optreden als derde betaler voor een bijzondere belastingaftrek voor personeelskosten. Vlaamse bedrijven zouden hun personeelskosten voor meer dan 100 percent kunnen inbrengen. Dit lijkt op het eerste gezicht een positief initiatief, maar het is toch niet echt logisch dat Vlaanderen moet opdraaien voor dit soort van – overigens positieve – federale maatregelen? Het is uiteraard niet de taak van Vlaanderen om het federale beleid te financieren.

De federale regering laat toe dat er via de sociale zekerheid en eveneens via een aantal andere kanalen zeer veel Vlaams geld naar Wallonië vloeit, ze moedigt dit zelfs aan. Tevens blijft ze met Vlaams geld het socialistische en dus failliete Wallonië financieren, dit terwijl Vlaanderen zelf moet zorgen voor de middelen, noodzakelijk voor het voeren van het federale beleid. Dit kan toch niet de bedoeling zijn.

Het is namelijk onwaarschijnlijk en bovendien bijzonder cynisch te moeten vaststellen dat Vlaanderen op die manier twee keer betaalt. Het is alsof men aan iemand die pas bestolen is, zou vragen om ook de rest van zijn bezittingen aan de dief te schenken. Wie de tewerkstelling in Vlaanderen wil bevorderen, moet dit doen via een eigen tewerkstellingsplan. We hebben geen nood aan Belgische schoonmoeders, dieven of gangsters die met ons zuur verdiende geld pluimen op hun federale hoed steken. Er mag dan ook geen frank worden uitgetrokken voor federale projecten. Laten we ook hier het motto van Gaston Geens toepassen – wat we zelf doen, doen we beter.

Mijnheer de voorzitter, in verschillende kranten verklaarde u dat de burger niet langer wakker ligt van communautaire problemen. De volgende grote fase van de staatshervorming verwacht u in 1999. U zegt hetvolgende : tegen 1999 moeten we ons standpunt bepalen over onder andere het vervoer, de NMBS, het Wetenschapsbeleid en de Sociale Zekerheid. Kortom, u gokt op het feit dat in 1999, wanneer de overgangsfase van de financieringswet afloopt, de Franstaligen economisch en financieel volledig aan de grond zullen zitten en op hun knieën zullen zitten om, ik citeer, als bedelaars aan te kloppen. Mijnheer de voorzitter, de Waalse minister-president, Robert Collignon gelooft niet in uw strategie. Hij is ervan overtuigd dat Wallonië een economische en sociale heropleving zal kennen en dat het in 1999 zijn eigen boontjes zal kunnen doppen, zonder hulp van buitenaf. In de Financieel Economische Tijd van woensdag, 13 december verklaarde hij aan uw adres dat Wallonië geen vragende partij is, wel integendeel. Hij zegt : we zullen misschien wat minder eten en wat minder drinken, maar we zullen niet bedelen. We

zullen onze problemen zelf oplossen met onze middelen, onze mogelijkheden, onze kennis.

Mijnheer de voorzitter, uw aanpak kan onmogelijk succesvol zijn. De Vlaamse Raad moet dan ook zo vlug mogelijk een standpunt innemen over een eventuele federalisering van de NMBS, over de naar Vlaanderen over te hevelen bevoegdheidspakketten en over de toekomst van de Sociale Zekerheid. Indien wij dit niet doen, missen we de trein. Indien we deze debatten vandaag niet voeren, laten we belangrijke beslissingen over aan het federale parlement en aan de federale regering. Door de bevolking en door de andere wetgevende vergaderingen zullen we pas als een volwaardig parlement worden beschouwd, indien we duidelijke standpunten innemen, zelfs over thema's die volgens de Belgische wetten niet tot onze bevoegdheid behoren.

Mijnheer de voorzitter, het is vreemd dat ik me bij ieder belangrijk debat tot u moet richten, in plaats van van gedachten te wisselen met de minister-president. Ik stel echter vast dat uw standpunten steeds meer bepalend zijn voor het gevoerde en het te voeren beleid en dat u zich steeds meer ontpopt als een van de belangrijkste woordvoerders van de Vlaamse socialisten. De opmerkingen van CVP-voorzitter, de heer Van Hecke, naar aanleiding van het SP-congres dienaangaande zijn dan ook terecht.

Is het wenselijk dat een voorzitter van een parlementaire assemblée zich zo uitgesproken politiek profileert? Hij stelt zich niet op als de voorzitter van alle leden van deze Raad, maar als een uitgesproken waterdrager, als de onvermoeibare propagandist van een bepaalde partij in dit halfroond. Als ik me vandaag opnieuw richt tot de heer de Batselier in plaats van tot minister-president Van den Brande, heeft dat maar één reden. De standpunten van de eerste zijn bepalend voor de politiek en het beleid van deze regering. Die van de tweede hebben meestal weinig op het lijf, en blijken niet veel meer te zijn dan de hoogst persoonlijke interpretatie van de meest persoonlijke emotie.

Minister-president Van den Brande poneert dat het wetenschapsbeleid en het ruimtevaartbeleid bevoegdheden zijn die dringend naar Vlaanderen moeten worden overgeheveld. Waarom ook niet? Hoe meer hoe beter. Hij eist net niet de federalisering van de NMBS. Intussen laat de heer De Batselier echter onderkoeld weten dat we pas vanaf 2000 onze eisen op tafel moeten leggen. Terwijl kleine Luc, zoals we van hem gewoon zijn, wild om zich heen trapt, bepaalt de heer De Batselier de te volgen strategie.

Het is duidelijk dat de socialisten mikken op de herziening van de financieringswet, de wet die de verdeelsleutels bevat waarmee de Belgische staat zijn manna uit-

Dewinter

stroot over gemeenschappen en gewesten. De Walen zullen trachten om deze wet, die hen voor het ogenblik zwaar bevoordeelt en die voor een groot deel verantwoordelijk is voor de transfers van Vlaanderen naar Wallonië, nog verder in hun voordeel om te buigen. Desnoods zullen zij dat doen door ons voor voldongen feiten te plaatsen. Zo leven zij voor het moment zwaar boven hun stand, en sluiten ze leningen af die ze onmogelijk kunnen terugbetalen.

Mijnheer de voorzitter, u verklaart eigenlijk uw bereidheid om de zoveelste koehandel te organiseren. Daarbij zullen we opnieuw heel wat Vlaamse toegevingen moeten doen. Het is bijzonder onverstandig om nu reeds aan de Walen te laten weten dat Vlaanderen bereid is om de overdreven Waalse uitgaven voor zijn rekening te nemen, in ruil voor enkele wellicht minimale extra bevoegdheden.

Als ik dan toch moet kiezen tussen de voorzitter en de minister-president, geef mij dan maar de onbezonnenheid en de politieke naïviteit van laatstgenoemde. Een fiere natie smeekt en bidt niet. Een fiere natie onderhandelt niet over wat haar rechtmatig toekomt. Een fiere natie neemt waar zij recht op heeft. Mijnheer de minister-president, het enige probleem is dat ik die keuze niet moet maken. U was er overigens even niet. Ach zo, u stond achter mij. Blijkbaar staat iedereen die het beleid beïnvloedt achter mij, en niet meer vóór ons.

Mijnheer de voorzitter, de enige weg die deze Raad kan bewandelen, is de weg in de richting van de Vlaamse onafhankelijkheid. Wie deze weg niet bewandelt, handelt tegen de belangen van Vlaanderen. Zolang Vlaanderen het Belgische keurslijf weigert af te schudden, zal zijn toekomst gehypothekeerd blijven door de Belgische realiteit.

Ik geef één duidelijk voorbeeld, dat u in het kader van deze begroting ongetwijfeld zal interesseren. Het internationaal gerenommeerde consultancybureau Standard & Poors gaf onlangs de Vlaamse Gemeenschap een AA-plus rating voor de lange-termijnschuld in lokale en buitenlandse munt. Deze rating weerspiegelt het feit dat de Vlaamse economie het de jongste jaren beter doet dan de Belgische. Een AA-plus rating is een van de hoogste kwalificaties die worden toegekend. Dit houdt in dat een AA-plusser – dat is geen anonieme alcoholist – zeker zijn schuld zal kunnen terugbetalen. Dat kan de Belgische staat op dit moment niet zeggen.

Er is echter een grote maar aan verbonden. Het Bureau onderstreept immers dat de Vlaamse inkomsten sedert de regionalisering weliswaar gestaag stijgen, maar dat de kredietwaardigheid van Vlaanderen onrechtstreeks onafhankelijk is van de grote fiscale druk. Uiteraard gaat het

hier om de zware Belgische belastingdruk die ons wordt opgelegd om met voornamelijk Vlaams geld het failliete Wallonië het hoofd kunstmatig boven water te laten houden. België is en blijft het klassieke blok aan het been van Vlaanderen. Zonder België en zonder Wallonië zouden we het economisch beter doen. Zoveel is duidelijk.

Mijnheer de minister-president, ik moet mijn betoog kort houden, aangezien de Vlaams Blok-fractie gedwongen door de omstandigheden over amper anderhalf uur spreektijd beschikt. Toch wil ik graag een belangrijk concreet probleem aan u voorleggen, namelijk de delokalisatie van Vlaamse bedrijven in de richting van Wallonië en Noord-Frankrijk en de ergerlijke discriminatie ten opzichte van Vlaanderen die hiervan het gevolg is. Recente studies hebben aangetoond dat Europa via allerlei ontwikkelingsfondsen kwistig omspringt met geld. Heel wat van dit geld gaat trouwens naar Wallonië en bijzonder weinig naar Vlaanderen. Nochtans hoest Vlaanderen in de Belgische context het merendeel van de belasting op die richting Europa gaat. Cijfers leren ons dat in Wallonië liefst 71,5 percent van de bevolking in Europese steungebieden woont, in Vlaanderen amper 11,97 percent.

U weet dat Europa via allerlei structuurfondsen kwistig geld uitstrooit naar wat het economische ontwikkelingsgebieden en dergelijke meer noemt. In de periode 1989-1993 ontving België 3,4 miljard frank EEG-steun. Hier van ging 61 percent of 2,1 miljard frank naar Wallonië en slechts 39 percent of 1,3 miljard frank naar Vlaanderen. Als een middelgroot bedrijf een investering van 250 miljoen frank doet, kan het in Limburg een subsidie krijgen van 52,5 miljoen frank, in Turnhout en de Westhoek maximaal 45 miljoen frank en in de rest van Vlaanderen maximaal 24,4 miljoen frank. In Henegouwen en Luik krijgt diezelfde onderneming tot 75 miljoen frank steun voor een investering van 250 miljoen frank en in de rest van Wallonië 52,5 miljoen frank. Een bedrijfsleider zou met andere woorden wel gek moeten zijn om te investeren in Vlaanderen. Een investering van 100 frank in een bedrijf in Vlaanderen brengt slechts 176 frank op en in Wallonië 212 frank. De heer Collignon heeft het bij het rechte eind wanneer hij zegt dat Wallonië zelf zijn problemen zal oplossen. Dat Europa met heel wat Vlaams belastinggeld Wallonië hierbij een handje helpt, is graag meegenomen.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Kunt u me zeggen hoeveel percent van de investeringen in België met expansiesteun vorig jaar naar Wallonië ging ? De Walen vertegenwoordigen ongeveer 30 percent van de bevolking.

De heer Filip Dewinter : De cijfers die ik heb, moet men opsplitsen. U weet dat er vijf infrastructuurfondsen zijn.

Minister Eric Van Rompuy : U zegt dat er een enorme investeringsdrain naar Wallonië is. Weet u hoeveel percent van de globale investeringen in België met expansiësteun Wallonië krijgt ? 19 percent.

U zegt dat 73 percent in de doelstellingsgebieden ligt. Gelukkig voor Vlaanderen, want deze doelstellingsgebieden hebben bepaalde criteria. Zo moet het inkomen lager zijn dan 75 percent van het Europees gemiddelde en moet er een hoge werkloosheidsgraad zijn. Henegouwen heeft een totale desindustrialisatie gekend. Gelukkig ligt Vlaanderen niet binnen deze gebiedsafbakening. Dit zou immers betekenen dat er een hoge werkloosheid heerst. Er is geen investeringsdrain. Wallonië krijgt 19 percent van de globale investeringen.

De heer Filip Dewinter : Dat is juist. Ik ontken het niet. Ik kom nu tot mijn conclusie. Ik meen toch dat dit voor Vlaanderen zeer ernstige gevolgen heeft. Ik wil u nog een cijfer geven in verband met de doelstelling 1 – of economische ontwikkelingsgebieden, zoals Europa dit noemt. Via deze doelstelling 1 krijgt Wallonië in de periode 1994-1999 28,9 miljard frank. Weet u hoeveel Vlaanderen krijgt ? Niets.

Minister Eric Van Rompuy : Zou u in Henegouwen willen wonen waar de werkloosheid bijna 27 percent bedraagt ? Gelukkig is dat bij ons niet het geval.

De heer Filip Dewinter : Dat hoort u me niet zeggen, maar laat me even tot mijn conclusie komen.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Dewinter, als wij uw programma uitvoeren, wordt Vlaanderen binnen de kortste keren een doelstelling 1 gebied.

De heer Filip Dewinter : Ik stel alleen maar vast dat Vlaanderen niet alleen door de sociale zekerheid, maar ook door Europa ten belope van vele miljarden frank wordt bestolen ! Men mag toch niet vergeten dat Europese steun aan Wallonië voor een deel met de centen van de Vlaamse belastingbetaler wordt uitbetaald !

Bovendien zorgt deze Europese steun niet voor het aantrekken van nieuwe bedrijven. Studies bewijzen dat het vooral Vlaamse bedrijven zijn die delokaliseren. Dit betekent dat Vlaamse tewerkstelling wordt weggezogen ten voordele van Wallonië. Dankzij de Europese steun brengt een investering in Wallonië immers heel wat meer op.

Wat voor zin heeft het dat de Vlaamse regering heel wat inspanningen doet voor het behoud en de bevordering van de Vlaamse tewerkstelling als Europa op die manier systematisch middelen en werkgelegenheid aan Vlaanderen onttrekt ?

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, hoewel ik akkoord ga met het antwoord van minister Van Rompuy dat de Europese steun aan Wallonië verband houdt met de hoge werkloosheidsgraad van de regio, wens ik te waarschuwen voor de nevenverschijnselen van deze steun.

De manier waarop Europa regionale steun verleent, doet heel wat vragen rijzen. De regionale steun zorgt er immers voor dat bedrijven op een aпроportionele wijze rechtstreekse steun krijgen. In een eengemaakte markt is dit een concurrentievervalsend element. De regionale steun binnen de eengemaakte Europese markt moet evolueren naar een systeem van macro-economische steun en niet langer uitmonden in een of andere vorm van rechtstreekse steun aan bedrijven. In de huidige omstandigheden heeft deze steun negatieve gevolgen voor de Vlaamse bedrijven. Europa heeft dat trouwens ingezien en staat nu buffergebieden toe. Dit zijn echter niet meer dan doekjes voor het bloeden. Ik herhaal dat de regionale steun moet evolueren naar een macro-economische steun die de investeringen in de omgevingsfactoren van de economie ten goede komen.

De heer Filip Dewinter : Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij het standpunt van de heer De Gucht. Recente studies bewijzen dat niemand beter wordt van de regionale steun. Meer nog, de sterke regio's verzwakken en de zwakke regio's worden alleen maar kunstmatig en tijdelijk versterkt. Deze politiek biedt geen blijvende oplossing maar leidt ons naar een economische woestijn.

Het Vlaams Blok vindt het bijzonder grof dat de Vlaamse belastingbetaler niet alleen wordt bestolen door het systeem van de sociale zekerheid maar ook door de Europese economische steun aan bepaalde regio's.

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme : Mijnheer Dewinter, iedereen weet dat het Vlaams Blok tegen de federale staatsstructuur van België is. Moet ik uit uw betoog ook afleiden dat u tegen de federale structuur van Europa bent ? U moet ter zake duidelijk zijn.

De heer Filip Dewinter : Als Europa alleen maar de concurrentievervalsing in de hand werkt, de Vlaamse belastingbetaler geld uit de zakken haalt en de weg vrijmaakt voor delokalisatie van Vlaamse bedrijven, ben ik geen voorstander van Europa ! *(Onderbreking door mevrouw Nelly Maes)*

Mevrouw Maes, ik nodig u uit eens een kijkje te gaan nemen in Zuidwest-Vlaanderen en de grensgebieden met de zogenaamde economische ontwikkelingsgebieden zodat u overtuigd raakt van de problemen inzake concur-

Dewinter

rentievervalsing en delokalisatie. Dàt kan toch niet de bedoeling van Europese steun zijn !

Het Vlaams Blok dringt erop aan dat de regering op Europees niveau scherp protest laat horen. Bovendien kan men niet onder stoelen of banken steken dat de Belgische Europees Commissaris, de heer Van Miert, medeverantwoordelijk is voor dit soort projecten.

Wij vragen dat de Vlaamse regering daartegen scherp zou protesteren.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer Dewinter, ik zou u willen vragen om hier geen karikatuur te schetsen. Wanneer men Europa bekijkt vanuit een federale finaliteit, dan is het logisch dat er enige solidariteit besaat tussen de rijkere en de armere regio's. In elke federale structuur is dat het geval. De regionale fondsen binnen Europa vertegenwoordigen 1,5 percent van wat men het Bruto Europees produkt zou kunnen noemen. Dat is eigenlijk erg weinig.

Men mag dus zeker niet het kind met het badwater weggooien : men kan geen federale structuur opbouwen als er geen solidariteit bestaat tussen de regio's, precies zoals dat niet kan als er geen solidariteit bestaat tussen de regio's van het federale België. Wel moet die solidariteit op een doorzichtige wijze worden georganiseerd. Ik heb al eerder gezegd dat daartoe middelen voorhanden zijn. Dat kan door de regionale steun niet meer om te zetten in rechtstreekse bedrijfssteun, maar in macro-economische steun die dan in omgevingsfactoren wordt geïnvesteerd. Men kan geen Europese of Belgische federatie opbouwen zonder enige solidariteit tussen de regio's.

De heer Filip Dewinter (Op de tribune) : Ik heb geen problemen met solidariteit, maar wel met diefstal. Dit lijkt steeds meer op diefstal. Daarom wil ik de Vlaamse regering oproepen om een duidelijk signaal te geven aan Europa. We mogen dit niet langer tolereren. Want niemand wordt er beter van : noch de sterke, noch de zwakke regio's. Als we dit beleid verderzetten, herscheppen we onze regio op termijn tot een economische woestijn. Deze opmerking is op zijn plaats tijdens een debat dat vooral wordt toegespitst op tewerkstelling en investeringsinspanningen. Welke zin heeft het om jaarlijks 5 miljard frank in een tewerkstellingsplan te investeren, als anderzijds, via de sociale zekerheid en via allerlei andere initiatieven zoals de Europese investeringsfondsen, zoveel fondsen en tewerkstelling wegyloeien naar een andere regio ? Naar een regio die blijkbaar niet bereid is om zelf de noodzakelijke inspanningen te doen om haar tewerkstelling aan te zwengelen, en slechts wacht op het manna dat toch uit de federale of de Europese hemel komt vallen ?

Ik besluit. Uw beleid, mijnheer de minister-president, is niet overtuigend. Ik geef toe dat ik regelmatig in de verleiding kom van uw sirenenzang : splitsing van delen van de sociale zekerheid, gezondheidszorg, kinderbijslag, federalisering van de NMBS – iets waarvoor u bijna hebt gepleit -, overheveling van Wetenschapsbeleid, enzovoort. Zo'n sirenenzang heeft evenwel al menig schip op de klippen doen varen.

Veel geblaas, weinig wol : dat zou het motto van uw beleid en uw begroting kunnen zijn. Eens hebt u een tewerkstellingsplan gelanceerd, dat Een plus Een is Drie als welsprekende titel meekreeg. U ontpopte zich met deze rekensom als de David Copperfield van de Vlaamse politiek. Uw beleid vandaag, zoals dat in deze begroting tot uitdrukking komt, kan eveneens in een rekensom worden uitgedrukt : nul plus nul is nul. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Ik wil graag antwoorden op de opmerkingen van de heer Dewinter aan mijn adres. Tussen de heer Van den Brande en mezelf zijn inderdaad een aantal verschillen van ideologische aard. In het interview dat u citeert over onze opvattingen inzake de staatshervorming, doet u echter de waarheid geweld aan. Ik heb namelijk niet alleen gezegd dat ik verwacht dat de staatshervorming zal worden behandeld in 1999, maar ook dat het goed was om het dossier nu reeds voor te bereiden. Dat laatste had u niet vermeld. De strategie van de heer Van den Brande en van mezelf liggen dan ook zeer dicht bij elkaar. Wat uw opmerkingen betreft over de uitlatingen van de heer Van Hecke in het Laatste Nieuws : de heer van Hecke heeft gisteren al gezegd dat deze informatie onjuist was.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de regering, collega's, ik zetel al ongeveer twintig jaar in de diverse parlementen in dit land en het is de eerste keer dat de spreektijd voor een begrotingsbespreking wordt ingedeeld volgens het stelsel D'Hondt. Ik vind dit een merkwaardige innovatie.

De voorzitter : Wat u zegt, is niet juist. Bij toepassing van het stelsel D'Hondt, zou uw fractie een half uur minder spreektijd hebben gehad. Ik kan u de juiste cijfers geven. Na de diverse correcties die we hebben doorgevoerd, beschikt de oppositie over 53 percent van de spreektijd.

Mevrouw Nelly Maes : Ik wil erop wijzen dat voor het stemmen, de meerderheid in deze Vlaamse Raad ook niet echt de meerderheid is. Uw correctie komt mij goed uit en de spreektijd laat zich misschien wel opdelen, maar het gaat erop lijken dat ook de waarheid iets met het stelsel D'Hondt heeft te maken.

De voorzitter : De VU heeft in totaal volgens het stelsel D'Hondt recht op 5,9 percent van de spreektijd. U krijgt met dit voorstel 9,7 percent.

Mevrouw Nelly Maes : Mijn fractie is het principieel eens met een dergelijke tijdsindeling bij begrotingsbesprekingen. Dat mag ik toch wel meedelen ?

De voorzitter : U moet wel de juiste cijfers vermelden.

Mevrouw Nelly Maes : Een principe is een principe.

De voorzitter : En cijfers zijn cijfers.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Voorzitter, ik heb in het Bureau hartstochtelijk gepleit voor een ander soort debat. Dat kon niet. Ik had begrip voor de zeer grote fracties, die erop wilden toezien dat iedereen aan het woord kon komen. Ik hoop echter dat deze wiskundige oplossing voor de eerste en de laatste keer wordt toegepast. Een parlamentslid zou heel Vlaanderen moeten vertegenwoordigen, maar deze techniek belet ons een aantal zaken te behandelen.

De voorzitter : Mijnheer Van Grembergen, we hebben het daarover al gehad. Het uitgebreide Bureau was een andere mening toegedaan. Wij hebben geprobeerd om objectief te zijn en daarom hebben we gebruik gemaakt van deze cijfers. We hebben deze gecorrigeerd ten voordele van de oppositiepartijen. En we zijn daar zeer ruim in : ik zal met deze minuten bijvoorbeeld geen rekening houden bij de toegestane spreektijd.

Mevrouw Nelly Maes : Ik was me daar niet van bewust en ben u dus opnieuw zeer dankbaar, mijnheer de voorzitter. Het is de eerste keer in de geschiedenis van de rechtstreeks verkozen Vlaamse Raad dat een door de meerderheid van deze Raad aangestelde regering van deze Raad, de middelen krijgt om een beleid te voeren. Het is dus logisch dat wij oordelen over de grote lijnen van dit beleid en controleren in welke mate deze regering er in slaagt haar voornemens ook uit te voeren. Moreel en politiek verbindt de regering zich tot het behalen van resultaten. De Raad zal controleren en oordelen. Deze kan niet, zoals een normaal parlement, over het inzamelen en het ter beschikking stellen van de middelen beslissen, want dit blijft vooral een zaak van het federale parlement. Voor ons, democratische nationalistes is dit een nog onbevredigende toestand. Wij zijn voorstander van een meer verre gaande autonomie.

Maar voor de voorstanders van het huidige status quo zou deze regeling tenminste moeten garanderen dat het federale Belgische staatsverband en de verworven eigen zeggenschap van de Vlamingen, zoals van de andere regio's, een geschikt kader biedt voor de eigen ontplooiing, niet

alleen als individu, maar ook als gemeenschap, en voor de participatie aan de opbouw van een democratisch Europa en een vreedzame wereld. Ik moet u namens onze fractie zeggen dat noch dit staatsbestel, noch deze regering aan de door ons en vele Vlamingen gestelde verwachtingen beantwoordt.

Die verwachtingen zijn immers niet gering. Vlaanderen kan immers beschikken over ruimere financiële mogelijkheden dan de andere regio's. Het gaat niet gebukt onder de zware schuldenlast die de Belgische staat verstikt. De Vlamingen zijn bereid om hard te werken, om zich te scholen en bij te scholen. Zij beschikken over voldoende spaargeld ; de meerderheidspartijen hebben beloofd dat Vlaanderen beter presteert als het zelf het heft in handen neemt – een geliefde CVP-slogan – en dat dankzij de machtspositie van de SP de sociale verworvenheden inzake pensioenen en ziekteverzekering behouden blijven.

Dames en heren, voor de Vlaamse regering zou de strijd tegen de werkloosheid, die ook in Vlaanderen ongehoord hoog is, de topprioriteit moeten zijn. De bevolking wordt echter zwaar in haar verwachtingen ontgoocheld. De economische malaise is natuurlijk geen exclusief Vlaams probleem. Wat ons echter ontgoochelt – en de Vlaamse regering slaagt er niet in dit te wijzigen – is dat aan Vlaanderen geen hoopvol perspectief wordt geboden, waarin de economische malaise met gepaste middelen wordt bestreden en hét probleem van de werkloosheid op duurzame en efficiënte wijze wordt aangepakt en waarbij de nodige zekerheid wordt geschapen dat ook op termijn in risicodragende sectoren zou worden geïnvesteerd . U verwijt de bevolking dat ze te veel spaart, maar zelf blijft u halsstarrig de meesternorm hanteren en blijft u bij het voornemen om alle schulden versneld af te lossen. Daartoe laat u hen die gehoopt hadden dat de ruimere Vlaamse middelen ook zouden worden aangewend om meer cultuur, meer welzijn en vooral meer tewerkstelling te creëren, in de kou staan.

Ik verwijs hierbij naar de klachten in de sector van de volksoontwikkeling in verband met de onvolledige uitvoering van de nieuwe decreten. Mevrouw Demeester, ik verwijs eveneens naar de tekorten voor de betaling van het gepresteerd werk in de welzijnssector, naar de dreigende taal in verband met de herziening van de podiumdecreten en het uitblijven van een structurele financiering van Nederlandse lessen voor laaggeschoolde migranten.

U creëert een tewerkstellingsfonds van 3 miljard frank, maar voor die zaken die direct werk zouden opleveren, is er onvoldoende geld. Voor 3 miljard frank aan werken, zou u alle geklasseerde monumenten kunnen restaureren; voor 1 miljard frank méér zou u de onmiddellijke noden kunnen lenigen inzake het eigen patrimonium van het gemeenschapsonderwijs.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, uiteraard zal ik in het algemene antwoord op de belangrijkste bedenkingen van mevrouw Maes ingaan.

Enige eerlijkheid lijkt me op dit punt wel geboden. 70 procent – zelfs meer dan dat – van de Vlaamse begroting heeft rechtstreeks – of dan toch onrechtstreeks – niet enkel invloed op werkgelegenheid maar heeft ook met werkgelegenheid te maken.

Als we bijvoorbeeld het investeringsvolume van vandaag bekijken, al treed ik minister Baldewijns bij in zijn mening dat het nog meer zou moeten bedragen, dan hebben wij al veel verwezenlijkt. De 2 keer 3 miljard frank is het netto supplement dat wij in onderhandeling met de federale overheid optimaal tot bijkomende jobs willen laten uitgroeien.

Stel de zaken dan alstublieft niet voor als zou het enkel gaan om die 2 keer 3 miljard frank. Er is zoveel substantie in deze begroting, in het onderwijs alleen al gaat het om meer dan 150.000 mensen – de voormalige opleidingsopdracht – maar anderzijds gaat het dan weer in grote mate om werkgelegenheid.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister-president, ik ontken het licht van de zon niet, en ik ontken niet dat u inspanningen levert. Het is echter niet goed dat u inzake budgettaire orthodoxie, katholieker wilt zijn dan de Belgische paus en dat u niet alle beschikbare middelen in deze overgangperiode aanwendt om de noden inzake werk te lenigen. U beschikt over meer middelen om een hoopvol toekomstperspectief te schetsen.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Mevrouw Maes, als ik u goed begrijp, wenst u dat de extra gelden van het Sint-Michielsakkoord – 12 miljard frank in 1996 – allemaal zouden worden aangewend in 1996.

Mevrouw Nelly Maes : Ik heb het over de overgangperiode van 1996 tot 1998, omdat wij ervan overtuigd zijn – en mijnheer Vandenbroeke komt daar ongetwijfeld breedvoeriger op terug – dat we in deze overgangperiode sociale maatregelen moeten nemen voor de vele laaggeschoolden. We zullen immers nog een aantal jaren de buikriem moeten aanhalen om de vruchten te plukken van de Europese eenheidsmarkt.

De heer John Taylor : Mevrouw Maes, wij delen uw zorg, maar ik stel mij hieromtrent één vraag. Als u dat wilt verwezenlijken in de komende jaren, hoe denkt u dan door de schuldopbouw in het begin van de 21ste eeuw en de mindere middelen aan die behoeften te voldoen? Ook in

die periode zullen er problemen zijn voor laaggeschoolden. U kijkt immers niet verder dan twee tot drie jaar vooruit.

Mevrouw Nelly Maes : Integendeel, mijnheer Taylor! Alle indicatoren wijzen er immers op dat, als we in Europa toekomstverwachtingen mogen koesteren, deze zich ook in positieve zin op budgettaire vlak zullen vertonen na het jaar 2000.

De heer Christiaan Vandenbroeke : De essentie van mijn betoog zal precies over deze thematiek gaan. Ik ben er, net als mevrouw Maes, van overtuigd dat uw inschatting van de nabije toekomst totaal fout is. Ik citeer in dit verband minister Demeester: wij moeten nu absoluut gaan sparen, want de uitdagingen dienen zich aan na het jaar 2000. Welnu, na het jaar 2000 krijgen we in Vlaanderen nooit-geziene kansen. We zitten middenin een buitengewoon zware transitiefase. Dit impliceert een cyclisch beleid, zoals mevrouw Maes dat voorstelt.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : We hebben het in de commissie inderdaad uitvoerig gehad over deze problematiek, maar men mag niet vergeten dat wanneer men extra schuld opbouwt, men de daaropvolgende jaren de lasten dient te dragen. We zijn nog niet toe aan het afbouwen van de schulden. Zelfs indien de groei na het jaar 2000 groter zou zijn dan verwacht, dan blijft er nog steeds de schuld die moet worden afgebouwd.

Aan het betoog van mevrouw Maes zou ik nog willen toevoegen dat het bedrag dat jaarlijks is voorzien voor de restauratie van monumenten, ongeveer 1 miljard frank, niet kan worden verhoogd. Men heeft immers te maken met een zeer gespecialiseerde tewerkstelling, en men zou de prijzen slechts verhogen zonder bijkomende tewerkstelling te creëren. Bovendien geloof ik niet dat het cijfer dat u hanteert, namelijk 3 miljard frank, correct is, want dat zou betekenen dat we binnen een termijn van drie jaar klaar zouden zijn met alle restauraties.

Mevrouw Nelly Maes : Het cijfer van 3 miljard frank is afkomstig van diegenen die inzicht hebben in de klasseringen die al zijn gebeurd, en in de uitgaven die dringend noodzakelijk zijn. Door voortdurend de nadruk te leggen op besparingen zonder daar de hoop op beterschap aan toe te voegen, vergroot de regering het gevoel van onzekerheid. Er bestaat in Vlaanderen geen algemeen enthousiasme voor de meesternorm. Ik meen nochtans dat we in die transitieperiode wel degelijk hoop op beterschap kunnen wekken.

We zouden in Vlaanderen over een aantal maatregelen, hoe moeilijk ze ook zijn, tot overeenstemming moeten

Maes

komen. Daar bedoel ik onder meer een lastenverlichting voor de factor arbeid mee, of een oplossing voor de problemen van de laaggeschoolden. Ook een betere verdeling van de arbeid en een stimulans voor het wetenschappelijk onderzoek passen daarin. De regering komt echter niet verder dan het banenplan.

De Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners hebben goede bedoelingen. Toch lopen de zaken niet op een manier die voor de Vlamingen bevredigend is. De reden hiervoor is de politieke onmacht van de Vlaamse regering.

Vlaanderen kan zijn gang niet gaan. Door Europa loopt een breuklijn : Duitsland, Nederland, de Scandinavische landen pakken de zaken aan met moed en zoeken via discussie een zekere mate van consensus, terwijl Frankrijk wordt verlamd door stakingen. Dat Franse conflictmodel wordt heimelijk gevolgd door de Waalse socialisten, zoals blijkt uit de eindeloze stakingen in het Franstalige onderwijs. Doordat de Waalse en de Vlaamse socialistische partijen de macht hebben en doordat de Vlaamse socialisten door de Waalse socialisten worden geleid, zit België vast in het immobilisme.

De ervaren gids zit vast in het struikgewas, maar paait zijn gezellen met de troost dat vier jaar kamperen in de tenten van de macht ook zijn aangename kanten heeft. Daarom doet de CVP niets, ondanks alle woorden van de voorzitter van de CVP. Het enige wat ze doet, is verwachtingen wekken, bijvoorbeeld op het vlak van de institutionele hervorming.

Een aantal voorbeelden van die houding : op 2 oktober verklaart minister-president Van den Brande dat er bevoegdheden moeten worden overgeheveld. Op 3 oktober verklaren de ministers Demeester en Van den Bossche dat de communautarisering van de gezondheidszorg geen tien jaar meer op zich zal laten wachten. Diverse voorstellen werden gesuggereerd, maar op 24 november verklaart premier Dehaene dat daarvan geen sprake kan zijn. Wat de communautarisering van het wetenschappelijk onderzoek betreft, verklaart hij dat daarover niets staat in het regeerakkoord.

Minister-president Luc Van den Brande : U moet de federale premier niet afschilderen als een struikrover. Ik laat in het midden of hij altijd de wijsheid in pacht heeft, maar inzake wetenschappelijk onderzoek heeft hij verklaard dat daarover in de toekomst zal worden gesproken. Minister Collignon heeft dat trouwens ook verklaard.

Een aantal zaken hebben voor mij geen communautaire draagwijdte in die zin dat ze niet berusten op een tegenstelling tussen talen en tussen culturen. Het gaat er dan

om te onderzoeken hoe we de dingen zo goed en zo samenhangend mogelijk kunnen organiseren.

Ik ben het met u eens dat er een culturele breuklijn bestaat tussen landen uit het noorden en het zuiden van Europa. Die lijn maakt geen onderscheid tussen goed en slecht, maar er zijn zeker verschillen. We moeten zoeken hoe we met die verschillen kunnen leven. In de komende weken zal ik daarover, zoals afgesproken, een nota indienen in de commissie voor Staatshervorming van deze Raad.

Mevrouw Nelly Maes : U hebt daarover een nota beloofd tegen het einde van december. We zijn nu zover.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik wil de Vlaamse Raad niet dwingen het vermogen tot bilocatie te ontwikkelen. Ik had die nota graag ingediend vóór Kerstmis, maar in overleg met de voorzitter van de commissie, de heer Sauwens, is dat uitgesteld tot in de tweede helft van januari. Zo worden deze begrotingsgesprekken niet gehinderd.

Mevrouw Nelly Maes : Ik verheug me erover dat de minister-president het eens is met onze analyse dat er een kloof gaapt tussen de manier waarop Vlaanderen en Wallonië tegen de problemen aankijken.

Ik ben ervan overtuigd dat een goed bestel niet inhoudt wat de heer Dewinter beweert, namelijk dat een zelfzeker volk zijn rechten neemt.

We moeten er eerst en vooral alle Vlamingen van overtuigen dat we samen oplossingen kunnen vinden die heilzaam zijn voor Vlaanderen. Het Belgische immobilisme hindert ons daarbij. Daar moeten we iets aan doen. Ik stel u als besluit vier concrete punten voor.

De bijkomende financiële middelen van het Sint-Michielsakkoord moeten worden gebruikt om de werkloosheid in Vlaanderen doelmatig te bestrijden : door rechtstreekse arbeidscheppende investeringen, door meer middelen voor opleiding en wetenschappelijk onderzoek, door aanmoediging van risicodragende investeringen. U hebt gezien, mevrouw Demeester, hoe positief de Vlamingen hebben gereageerd hebben op de mogelijkheid te investeren in serviceflats. Het vasthouden aan de mees ternorm achten wij op dit ogenblik niet wenselijk.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Mevrouw Wivina Demeester-De Meyer : Mevrouw Maes, u hebt terecht een aantal belangrijke elementen aangehaald. U hebt de vergelijking met Duitsland en Nederland gemaakt.

Demeester-De Meyer

Ik zou er u toch willen op wijzen dat Nederland niet met dezelfde problemen worstelt als wij. Wij houden sterk aan de meesternorm. Als u Nederland bekijkt, zult u zien dat we dat moeten doen. Nederland heeft een groot voordeel : een kleinere staatsschuld. Men kan spaargeld investeren in risicodragend kapitaal, men heeft het niet nodig om de staatsschuld te lenigen. Ik begrijp uw pleidooi dus eigenlijk niet.

Mevrouw Nelly Maes : Ik vind dat we nu in Vlaanderen moeten doen wat we al kunnen doen. De Belgische staatsschuld is een loodzwaar probleem maar het is niet uitsluitend onze verantwoordelijkheid.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Om dat te beletten moeten we zorgen dat de schuld niet aangroeit, we moeten ze verlagen.

Mevrouw Nelly Maes : Door een Vlaamse strategie kan het Belgische immobilisme doorbroken worden. Dat is onze tweede stelling, ik hoop dat u het daar wel mee eens bent.

De arbeidsgebonden aspecten van de sociale zekerheid, kinderbijslag en gezondheidszorg moeten onder de verantwoordelijkheid van de gemeenschappen ressorteren. Daarover bestaat in Vlaanderen een ruime consensus, dat horen we van het ACV, van de CVP, daarvoor gaan ook stemmen op bij de socialisten. Wij verkiezen om in Vlaanderen een eigen sociaal beleid dat daarvan alle consequenties kan dragen, uit te bouwen.

Een derde besluit heeft te maken met de deelname van Vlaanderen aan de internationale opbouw van een gemeenschap : Europa. Mijnheer de minister-president, dit wou ik speciaal aan u vragen.

De intergouvernementele conferentie wekt onze ongerustheid. Wij vrezen dat de culturele materies niet zullen worden onderworpen aan de unanimiteitsregel, zoals wij wensen, maar dat ze door Europese instanties zullen worden behandeld. Wij verzetten ons daartegen en ik hoop dat u ons standpunt deelt. In een goedbegrepen subsidiariteitstoepassing moeten de culturele materies onder de bevoegdheid van de Raad blijven. Indien er zaken op Europees niveau moeten worden beslist, moet dat unaniem gebeuren. Elk land moet over een veto beschikken. Ook wanneer er culturele materies met een Europese dimensie te verdedigen zijn.

We vinden ook dat de Europese Unie veel meer rekening zouden moeten houden met de interne bevoegdheidsverdeling binnen de lidstaten. De Volksunie wenst dat het principe van de uniciteit wordt doorbroken. Wij wensen dat het Belgische stemmenaantal kan worden gesplitst indien het om gewest- en gemeenschapsbevoegdheden gaat.

Dit is een technisch haalbare hervorming die vanuit democratisch oogpunt noodzakelijk is. Vanuit onze voortrekkersrol als regio moeten wij deze discussie inleiden.

Ten slotte is er nog de bevoegdheid inzake ontwikkelingsamenwerking. Met anderen in deze Raad zijn wij voor de communautarisering van de ontwikkelingssamenwerking. De ellende van het ABOS toont duidelijk genoeg aan dat de slepende ziekten waaraan deze instelling lijdt, moeilijk te helen zijn. Waarom creëert Vlaanderen geen eigen instrument ? Vlaanderen beschikt nog niet over de bevoegdheid maar doet toch al bepaalde uitgaven in het kader van ontwikkelingssamenwerking. De inspanningen van het VVOB (Vlaamse Vereniging voor Opleiding in het Buitenland) zijn lovenswaardig. Deze instelling werkt echter met federaal geld onder toezicht van de federale minister en van het ABOS. Ik geloof niet dat dit het Vlaamse instrument van de toekomst kan zijn. Wij pleiten voor een gedepolitiseerd en relevant ontwikkelingsbeleid. Niet voor een glijmiddel voor de buitenlandse handel zoals de Belgische ontwikkelingssamenwerking, die ontspoord is door neo-kolonialisme en die onvoldoende onderscheid maakt tussen de noden aan ontwikkeling en de eisen van de buitenlandse handel.

Mijnheer de voorzitter, u weet dat wij een vreedzame en democratisch gestructureerde Vlaamse Gemeenschap wensen. Wij willen niet nemen, wij willen om de tafel gaan zitten en dialogeren. Vanuit de zelfbewuste overtuiging dat 6 miljoen Vlamingen in staat zijn hun eigen lot te bepalen en een bijdrage willen leveren aan de opbouw van een democratisch Europa. Niet het Europa van de vrije markt, van het kapitaal, van de sterken en van de vrije concurrentie. Wij dromen van een vreedzame wereld die zich ontwikkelt in rechtvaardigheid. Daaraan wil Vlaanderen bijdragen. Maar daarvoor hebben we bevoegdheden en middelen nodig. Die willen wij creëren met deze Vlaamse Raad. We willen de motor zijn die het Belgische immobilisme kan doorbreken. Dat laat immers zoveel mensen in onzekerheid leven en vrezen voor hun werk van morgen, voor hun trein van overmorgen. Wij willen dat dit Vlaanderen spreekt en handelt via uw regering. (*Applaus bij de VU en AGALEV*)

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren van de regering, collega's, ook onze fractie is blij dat we het volgende begrotingsdebat in een andere zaal kunnen bijwonen. Als ik de accommodatie en de faciliteiten – het eufemisme dat de heer Langendries in de mond neemt – zie die de federale parlementen ons de laatste weken ter beschikking stellen, dan kan ik niet anders dan besluiten dat we hier te maken hebben met pesterijen.

Geysels

Het andere gedeelte van mijn inleiding heb ik geput uit wat de heer De Roo, fractievoorzitter van de CVP, op 22 juni naar aanleiding van de regeringsverklaring in dit half-rond heeft gezegd. Hij heeft toen gesproken van een historisch moment. Dit zijn nogal gevleugelde woorden. Ik wil vandaag, naar aanleiding van het begrotingsdebat, eens een eerste balans opmaken – na zes maanden – van de draagwijdte van dat adjectief, historisch. Wat is er van dat historisch moment overgebleven ? Ik zal dit trachten te doen in ongeveer twintig minuten, met vier bedenkingen en één oproep.

Mijnheer de minister-president, sinds 21 mei beschikken we in Vlaanderen over meer bevoegdheden en over een rechtstreeks verkozen parlement, en dus géén Raad. We beschikken verder ook nog over een rechtstreeks sanctioneerbare regering en er is een einde gekomen aan het dubbelmandaat. De vraag die we ons stellen is of deze institutionele vernieuwing ook de aanzet heeft gegeven tot een nieuw politiek denken en handelen, of er dus een inhoudelijke vernieuwing is gekomen.

Voor ons zijn staatsvorming en maatschappijvorming begrippen die moeilijk van elkaar zijn te scheiden. Men kan bijvoorbeeld niet de dynamiek van het eerste, het staatsvormende, promoten, terwijl het andere op een statief wordt gezet. Toch dreigt dit de laatste tijd meer en meer te gebeuren. Het is zelfs zo dat een aantal communautaire hoogstandjes als alibi worden gebruikt om het gemis aan een vernieuwend politiek project voor Vlaanderen te verhullen.

We blijven van mening dat de hervorming van institutionele structuren in functie moet staan van een nieuw, een vernieuwend beleid. We hoopten – en we hopen dat nog steeds – dat de emancipatiegedachte die hieraan ten grondslag ligt niet zal worden opgeslorpt door wat Marc Reynebeau onlangs nog zo mooi heeft uitgedrukt, als een zelfbedieningsnationalisme.

Als emancipatie en vernieuwing trefwoorden zijn in de politieke woordenschat, dan begrijpen we niet waarom de Vlaamse regering tijdens de vorige zittingsperiode zo weinig weerwerk bood ten aanzien van de PWA-plannen van de federale regering. Deze waren immers zowel op het niveau van de bevoegdheden als op het niveau van de inhoud in tegenspraak met de eigen prioriteiten. We begrijpen dan ook niet waarom de Vlaamse regering vorige week akkoord ging met de ecotaksmaneuvers van de heer Dehaene. Deze staan toch haaks op de prioriteiten in het kader van het afvalbeleid. We begrijpen verder ook niet waarom de Vlaamse regering zo stil is als de groep Tractebel een plan voor de elektriciteitsvoorziening presenteert ten bedrage van 271 miljard frank, waarin bijna met geen woord wordt gerept over rationeel energieverbruik.

Het gaat hier toch om een materie waarvoor we bevoegd zijn. Waarom is de Vlaamse regering dan toch niet van zich horen ? Die 271 miljard frank voor elektriciteitsvoorzieningen zullen tussen nu en 2005 bepalen hoeveel elektriciteit wij gebruiken. Toch hoor ik niets van de Vlaamse regering, hoewel dit plan compleet tegengesteld is aan alle mogelijke denkkaders en aan alle mogelijke scenario's wat betreft rationeel energieverbruik en energiebesparing.

Minister Eric Van Rompuy : Komende woensdag zullen we hierover het standpunt van de Vlaamse regering bekendmaken.

De heer Jos Geysels (Op de tribune) : Dat weet ik, maar deze mededeling ontkracht mijn aanklacht niet.

Minister Eric Van Rompuy : Men kan toch moeilijk een standpunt bekendmaken als er nog geen standpunt is. We zullen voor 20 december, overmorgen dus, ons advies ter zake kenbaar maken. Ik denk dat er op dat vlak een aantal bekommernissen zijn. Ik heb die ook in de commissie naar voren gebracht. Er zullen dus wel degelijk een aantal kritische opmerkingen worden geformuleerd.

De heer Jos Geysels : Er zijn tal van andere dossiers waarvoor de Vlaamse regering wel sneller en korter op de bal speelt.

Mijnheer de minister, u kondigt aan dat er woensdag een beslissing zal worden genomen. Zult u de Vlaamse regering adviseren om, met betrekking tot dit slechte elektriciteitsplan, aan de federale minister Di Rupo een positief advies te formuleren ? Indien u gelooft in het REV-beleid en in energiebesparing kunt u dit niet goedkeuren. Waarom bent u zo volgzzaam met betrekking tot de domeinen waarvoor we niet alleen bevoegd zijn, maar waarin bovendien de maatschappelijke en politieke vernieuwing kan worden doorgezet ? Hierop heb ik geen antwoord gekregen.

Na 21 mei merkten we een bepaalde cultuur van tevredenheid bij een aantal partijvoorzitters en binnen de federale en de Vlaamse regering. Op 27 september, bij de voorstelling van de begroting voor 1996, kregen we zelfs te horen dat de Vlaamse regering zichzelf een grote onderscheiding gaf voor het strikt naleven van haar budgettaire normen.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Geysels, ik apprecieer uw gevoel voor humor. Ik heb toen letterlijk gezegd : met een knipoog. Misschien is deze vermelding u ontgaan. Ik reken dan ook op uw relativeringsvermogen.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de minister-president, ik raad u aan om in de toekomst van uw tekst een stripver-

Geysels

haal te maken, zodat we datgene wat geschreven staat en wat er in beeld komt, beter kunnen begrijpen.

Wij menen dat deze vorm van zelfevaluatie, zeker na de begrotingsdebatten in de commissies, en rekening houdend met het soms grote onderscheid tussen de standpunten van de regeringspartijen, misplaatst is.

De Vlaamse regering slaagt er evenmin in om aan andere normen met betrekking tot de kwaliteit van het leven en werken van mensen in Vlaanderen te voldoen. Op 1 juli 1995 moesten onze oppervlaktewateren bijvoorbeeld voldoen aan een bepaalde kwaliteitsnorm. Welnu, deze norm werd niet gehaald. We kregen wel de lang voorspelde verhoging van de factuur van Aquafin en uit de VMM-studies blijkt dat de kwaliteit van onze rivieren er niet gigantisch op vooruitgaat. Het gaat van zeer slecht naar slecht, en 85 percent van onze rivieren beantwoordt niet aan de norm, die in 1987 door een vorige minister werd vooropgesteld.

Met betrekking tot de werkloosheidsnorm verscheen ooit in een voorakkoord de tekst van de minister-president. Hierin werd gesproken over een halvering van het werkloosheidscijfer in Vlaanderen. In het uiteindelijke regeerakkoord werd dit afgezwakt. Rekening houdend met het toch bescheiden blijvende banenplan, vragen wij ons af hoe deze norm zal worden gehaald. De laatste versie ervan, die vorige week werd ondertekend, blinkt evenmin uit in politieke moed of nieuwe denkpijpen. Bovendien rijzen er een aantal vragen. Ik vraag me onder meer af hoeveel extra miljarden frank er worden uitgetrokken voor 1996. Ik meen dat er in het vooropgestelde bedrag nog 1,7 miljard frank van niet opgebruikte kredieten is vervat.

Wat is nu – om het woord van minister Demeester-De Meyer te gebruiken – recurrent in deze maatregel? Gaat het om 400 of 500 miljoen frank? Hoe ziet de verdeling over de diverse posten eruit? U hebt zeven deelaspecten en een globaal bedrag. Die posten zijn niet gelijk. Wat is de verdeling? Dat is belangrijk om het rechtstreekse werkgelegenheidseffect te weten te komen.

Wat ressorteert onder arbeidsherverdeling? Sommige maatregelen uit het vorige plan lopen door en hebben een relatief stijgend succes, maar andere worden niet eens vernoemd. Ik denk met name aan de vierdagenweek of andere vormen van arbeidsduurvermindering voor de ambtenaren. Zullen de Vlaamse ambtenaren nu eindelijk die kansen krijgen, die bijvoorbeeld op het federale vlak wel bestaan? Minister Van den Bossche heeft enkele jaren geleden de gedachtengang van zijn partijgenoot, minister Vande Lanotte, niet zo enthousiast onthaald.

Ook hierbij blijven we een aantal fundamentele bedenkingen hebben. Dat geldt ook voor de laatste versie van

het banenplan. Welk hoopvol project zit daar nu achter? Welke boodschap geeft u de werklozen mee? U blijft herhalen dat er geen mirakeloplossingen zijn, terwijl u zelf blijft geloven in het mirakel van de economische groei, die precies voor een groot gedeelte arbeid afstoot. De recente ontwikkelingen inzake Union Minière zijn daar een triest maar frappant voorbeeld van. Waar situeert zich dan eigenlijk het onderscheid tussen de politiek van de Vlaamse regering en die van de anderen? Wij kunnen het alvast niet vinden.

Mijn derde opmerking omtrent de begroting, mijnheer de minister-president, is dat u ter plaatse blijft trappelen bij nieuwe politieke en maatschappelijke uitdagingen. Het uiteindelijke compromis omtrent het Sociaal Impulsfonds is daar een voorbeeld van.

Inzake een aantal domeinen trappelt u niet alleen ter plaatse, maar zet u zelfs stappen terug. Dan hebben we het over het milieubeleid. Wij hebben reeds meermaals aangetoond dat een pure opkuispolitiek inzake milieu duur en op termijn onbetaalbaar is. Maar in de plaats van de krachten te bundelen in een voorkomings- en preventiebeleid, verhoogt men de factuur van de waterheffing, en degradeert men de regulerende heffing, een belangrijk instrument, tot een pure financieringsheffing. Die zal leiden tot gigantische facturen voor de gezinnen, zonder veel te maken te hebben met voorkomingspolitiek. De factuur voor een end-of-the-pipe-beleid stijgt, terwijl de uitgaven van de regering voor een voorkomingsbeleid dalen. Zo rekende het Rekenhof in haar laatste boek uit dat de gebruiksgraden van de preventieprojecten nog slechts 8 percent van de lopende uitgaven en maar 15 percent van de kapitaaluitgaven van het MINA-fonds bedragen.

Er is nog meer, en geen goed nieuws. De kleine aanzetten die tijdens de vorige zittingsperiode werden gezet om tenminste in het milieubeleid nieuwe paden te bewandelen, werden stopgezet of afgeblokt. Van de kleine waterzuivering komt bijvoorbeeld weinig terecht. Nochtans kost die minder geld en is ze efficiënter dan de dure Aquafin-operatie. Een tweede voorbeeld is ook de voorzichtige aanzet tot energiebesparing, die in 1992 werd verwoord in een beleidsbrief van de toenmalige minister. Dat wordt nu herleid tot één pagina in de beleidsbrief van minister Van Rompuy.

Mijnheer de minister-president, in tegenstelling tot wat de heer Bossuyt zegt, wordt het milieuprobleem hoe langer hoe meer onderschat, zelfs al blijkt dat het meer en meer verband houdt met volksgezondheid. Men trekt de conclusie niet dat milieuproblemen ecologische problemen zijn, die te maken hebben met fundamentele bestaansvoorwaarden van mensen. Milieu wordt steeds meer een

Geysels

restcategorie in het beleid. Daarmee staan we weer waar we tien jaar geleden zijn begonnen.

In een vierde punt bekijk ik even de dubbelspraak, die uit dit begrotingsdocument en ook uit de toelichting naar voren komt. Het gaat niet op enerzijds terechte pleidooien te houden voor de integratie van migranten, maar anderzijds te vergeten de nodige middelen voor taallessen in te schrijven in de begroting 1996. Men vraagt migranten zich te integreren, en wanneer die mensen zich dan aanbieden, staan ze misschien voor een gesloten deur. Dat is dubbelspraak.

Dubbelspraak is ook budgettaire orthodoxie beminnen, maar een maatschappelijke schuld opbouwen. In die zin onderschat men ook een aantal maatschappelijke ontwikkelingen aangaande dualisering, werkloosheid en aantasting van het sociale weefsel. Dat heeft men nog niet door. Wat zijn we met budgettaire orthodoxie, als maatschappelijke schuld wordt geaccumuleerd tot een absolute ondergang van wat samenleven in feite is? Dit kunt u nooit boekhoudkundig oplossen.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Alleen de angst voor een nog slechtere toekomst houdt deze groep tegen om in opstand te komen. Indien er zich door omstandigheden een bepaald conflict ontspint en de krachten zich verzamelen, ben ik er vast van overtuigd dat er een opstandige situatie ontstaat. Men onderschat dit.

De heer Jos Geysels : Aan de reactie op onze opmerking te oordelen onderschat men het inderdaad.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Sommigen vergeeten dit, maar men doet alsof de budgettaire orthodoxie alleen maar een kwestie is van optellen en aftrekken. Integendeel, ze is ook geïnspireerd vanuit een visie op de toekomst. Ik herhaal nogmaals de belangrijkste elementen en verduidelijk waar de basis wordt gelegd om het sociale beleid te kunnen blijven voeren. Denk maar niet dat men de zaken oplost zoals de heer Van Grembergen voorspiegelt. Door vandaag een aantal mensen iets extra te geven of door iets extra te creëren dat niet blijvend is, kan men de problemen niet oplossen. Men moet voldoen aan een bepaalde norm om diverse redenen. Zo moet een rente-sneeuwbaaleffect te allen prijze worden vermeden en moet de schuld worden beperkt tot 40 procent van de middelen, terwijl ze vandaag nog meer dan 60 procent bedraagt. We moeten reserves opbouwen, en daarin is Nederland ons een stapje voor, want het beschikt over reserves. Boven-

dien hebben de consumenten nog vertrouwen en heeft Nederland een beter consumptiegedrag. Wat privé-verbruik betreft, is er een stijging met 2 procent in 1995 ten opzichte van 1994.

Ten derde, het Vlaamse budget neemt nog altijd toe met meer dan 1,2 procent. Men laat hier dikwijls uitschijnen dat de primaire uitgaven niet stijgen. Dat klopt niet. Nergens in Europa kan men aantonen dat dit gebeurt. Ik laat Duitsland even buiten beschouwing, vanwege het samensmelten van Oost- en West-Duitsland. Vlaanderen alleen, en zeker niet België, maakt een stijging van de primaire uitgaven mogelijk. De werkgelegenheid zal ook pas een opwaartse beweging kennen als er voldoende vertrouwen is en de overheidsuitgaven onder controle blijven. Dat is wat we bewerkstelligen, en het is niet zomaar een optelsom of aftrekmogelijkheid. We gaan niet louter met cijfers om. Om dit allemaal waar te maken in het Europa van morgen, moeten we functioneren binnen de Maastrichtnorm, met andere woorden binnen de Vlaamse meesternorm. Het gaat niet op voortdurend eenmalige uitgaven te laten doen, omdat de toestand van de werkgelegenheid vandaag niet rooskleurig is. Ik blijf erbij dat het een kwestie is van noodzaak om de beheersing van de uitgaven te handhaven, omdat dit de stabiliteit voor Vlaanderen in de toekomst zal bewerkstelligen.

De heer Jos Geysels : Mevrouw de minister, u antwoordt niet op mijn aanmerking, u illustreert ze !

De groenen zijn van mening dat het bereiken van de Maastrichtnorm geen zin heeft als ondertussen het sociaal weefsel op fundamentele wijze is ondergraven.

Onderzoek heeft uitgewezen dat werklozen vandaag aan werk moeten geraken. Om dit doel te bereiken moeten we al de beschikbare middelen inzetten. Nu moeten we handelen en niet de mogelijk betere resultaten van de schuldratio in 1998 afwachten.

Mevrouw de minister, de problematiek van de werkloosheid reikt veel verder dan alleen maar het gebrek aan werk ! Werkloosheid heeft alles te maken met een gebrek aan maatschappelijke erkenning ! Werkloosheid heeft een negatieve invloed op het schoolgedrag. Kinderen van werklozen hebben minder slaagkansen in het onderwijs. Werklozen blijven op de bodem van de samenleving dolen en dit niet alleen inzake hun inkomen.

Mevrouw de minister, er wordt vandaag een zware hypotheek gelegd op de toekomst van honderdduizenden mensen. Het is niet voldoende te beweren dat we de toekomst voorbereiden, we moeten iets doen.

Agalev kiest uitdrukkelijk voor 2 elementen : enerzijds meer geld voor tewerkstelling, anderzijds een andere oriëntering van het debat. Nu vaststaat dat de economi-

Geysels

sche groei niet langer in staat is bijkomende werkgelegenheid te creëren, moet men afstappen van de traditionele weg van de omgevingsfactoren en moet men het over de boeg van de arbeidsherverdeling gooien. Omvat het banenplan ter zake initiatieven ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Geysels, u doet het beleid van de Vlaamse regering af als onvoldoende om de werkgelegenheid op te drijven.

U mag niet naïef zijn. De maatregelen van deze regering inzake werkgelegenheid zullen nooit toereikend zijn om de tewerkstelling op explosieve wijze op te drijven. De regering neemt maatregelen om de tewerkstelling indirect op te voeren. U bent er voorstander van om meer middelen in te zetten ten behoeve van de werkgelegenheid door onder meer de overheidstewerkstelling te verhogen. Dit is, mijns inziens, niet de juiste keuze. De regering kan het sociale klimaat niet verbeteren door een verhoging van de directe tewerkstelling. Dàt is het grote verschil tussen uw standpunt en dat van de regering.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, ik wens een opmerking te maken inzake de dubbelspraak.

Een concrete illustratie van de bewuste dubbelspraak zijn de decreten met betrekking tot het sociaal-cultureel werk. In april werden deze decreten goedgekeurd. Iedereen wist dat hieraan een financiële meerkost was verbonden. Men slaagt er echter niet in deze minimale afspraken na te komen. Ik betreur dat ter zake de amendementen van de oppositie werden weggewuifd.

Mijnheer de minister-president, afgelopen weekend was er op een aantal politieke congressen heel wat te doen rond de nieuwe politieke cultuur. Tijdens de verkiezingscampagnes was de nieuwe politieke cultuur eveneens een hot item. Vandaag dreigt de politieke cultuur een retorisch hoogstandje te worden dat af en toe de pers haalt en nadien in het vergeethoekje geraakt. Ondertussen wordt het systeem-D'Hondt tot in de kleinste details toegepast.

Agalev herhaalt zijn oproep inzake een vernieuwde werking van de Vlaamse Raad. De voorstellen van de oppositie werden opgenomen in de synthesesnota van de voorzitter.

Ik hoop dat ik me vergis, maar we hebben de indruk dat het dossier inzake de vernieuwde werking van de Vlaamse Raad wordt vertraagd. Wij doen, naar aanleiding van dit begrotingsdebat, een oproep tot de voorzitter – die daaromtrent ons vertrouwen geniet – om dit dossier versneld af te handelen, zodat we binnen enkele maanden, wanneer we het nieuwe gebouw betrekken, aan Vlaanderen niet enkel nieuwe bakstenen, maar ten minste ook een nieuwe werking kunnen aanbieden : de nieuwe ce-

ment die de democratie in Vlaanderen bij elkaar moet houden. Wij vragen dit met aandrang.

Ik besluit met een verwijzing naar wat collega Marsoul heeft gezegd tijdens het debat over het MAP. Hij heeft het toen – misschien wat pathetisch – gehad over de noodzaak van een cultuuromslag, wegens de grote uitdagingen waarmee we zullen worden geconfronteerd. Hij heeft geen ongelijk. Maar men kan zich niet langer verschuilen achter het gezegde : kijk niet naar mijn daden, maar luister naar mijn woorden. Men kan zich niet langer beperken tot het goedkeurend omslaan van een bladzijde van een begrotingsboek, waarbij de auteurs zichzelf, nog voordat het boek is besproken, een onderscheiding geven, maar er niet in slagen om een hoopvolle boodschap of een bemoedigend verhaal te verspreiden.

Daarom moeten we, en zullen we met grote overtuiging deze begroting niet goedkeuren. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : Mijnheer Geysels, het uitgebreid bureau heeft afgesproken dat de nota over de nieuwe werking van de Raad nog voor het einde van het jaar zou worden opgesteld. Welnu, de nota zal vandaag nog worden verstuurd.

De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken : Mijnheer de voorzitter, geachte ministers, collega's, omdat mij slechts een korte spreektijd werd gegund, zal ik slechts enkele punten bespreken.

In de begroting wordt enerzijds een verhoging van de gemeentelijke uitgaven, en anderzijds een vermindering van de inkomsten geanticipeerd. Deze vermindering is niet absoluut, maar wel waarschijnlijk.

Inzake leefmilieu schrijft artikel 8 van de begroting een stijging van de heffing voor het storten van huishoudelijk afval met 50 percent voor in 1996, en in 1997 zelfs met 100 percent. Deze kosten zullen opnieuw worden gedragen door de gemeenten, tenzij de gemeenten deze kosten aan hun bevolking doorrekenen. Uiteindelijk zal ongetwijfeld de bevolking ervoor opdraaien.

Inzake huisvuilbeleid, inzake de wijze van verwerking van het afval, hebben de gemeenten te weinig beleidskeuzemogelijkheden. De gemeenten zijn bovendien afhankelijk van de bestaande installaties in hun omgeving.

Sinds vele jaren wordt het huishoudelijk afval in Vlaams-Brabant naar stortplaatsen in Waals-Brabant afgevoerd. Voor deze provincie bestaan er geen andere verwerkingsmogelijkheden. Het Waalse Gewest heeft er sinds jaren op aangedrongen om de hoeveelheid gestort afval te verminderen, dit om het milieu te beschermen. Naast de vermindering van het toegelaten contingent, heeft dit gewest

Van Eyken

de stortprijzen opgetrokken. Er wordt bovendien in een heffing voorzien binnen de begroting van de Vlaams Gewest, voor de afvalstoffen die in het Vlaams Gewest worden geproduceerd en die naar een ander gewest worden overgebracht. De kostprijs voor de verwijdering van het huishoudelijk afval in deze gemeenten werd dus in een mum van tijd verdrievoudigd.

Vandaag stelt men voor om deze heffing nogmaals te verhogen zonder dat een andere oplossing wordt aangebracht. De prijs wordt op 2.000 frank per ton gebracht in plaats van ongeveer 1.000 frank. Waaraan zullen het gewest en de regering deze heffingen besteden? Verleden week vernam ik zelfs dat het Waalse Gewest zou overgaan tot een stortverbod op zijn grondgebied. Zij stellen immers vast dat er aan Vlaamse zijde geen enkele inspanning wordt geleverd om een alternatieve oplossing te vinden voor het afvalprobleem in Vlaams-Brabant. Het gewest doet de stortprijzen en -heffingen zelfs stijgen. Als men een dergelijke maatregel doorvoert, zullen talrijke intercommunales en privé-firma's in Vlaams-Brabant, die instaan voor de afvalophaling, geen verwijderingsmogelijkheden meer hebben. Dit kan als een vergeldingsmaatregel worden beschouwd en ik dring er dan ook op aan dat hierover wordt onderhandeld met het Waalse Gewest. Een groot deel van Vlaams-Brabant mag van dit alles niet de dupe zijn.

Door de verhoging van de heffing op het storten en het niet aanpassen van de tarieven voor verbranding, wordt de bouw van verbrandingsovens aangemoedigd. Ook dit levert voor hetzelfde gebied tal van problemen op. Momenteel spreekt men van de bouw van twee installaties binnen een straal van enkele kilometers. Zullen we in Drogenbos en in Beersel een verbrandingsoven plaatsen? Zijn er geen alternatieven?

Deze maatregel toont aan dat het beleid van de regering het voorkomen, hergebruiken of recycleren van afval niet aanmoedigt. Dit stemt niet overeen met het afvalstoffen-decreet.

Ten slotte wil ik zeggen dat een degelijke afvalstoffenpreventieplanning moet worden opgesteld en dat de kostprijs niet steeds moet worden doorberekend aan de gemeenten.

Ik meen echter dat het gewest ook hierin een bijdrage moet leveren, daar het zware belastingen oplegt.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Van Eyken, ik begrijp uw redenering niet zo goed. U verzet zich tegen de voorgeschreven heffing, maar u bent ook burgemeester van een gemeente in Vlaams-Brabant. U weet welke lij-

densweg – de voorzitter van de Vlaamse Raad heeft die lijdensweg ook meegemaakt – er moest worden afgelegd om een stortplaats te vinden in Vlaams-Brabant. Nu heeft de provincieraad het advies verstrekt om na haast tientallen jaren eindelijk een keuze te maken. In Beersel is er een privé-groep die ook belangstelling heeft om een aantal bijkomende taken op zich te nemen. De gemeente is wat dat betreft niet zo positief ingesteld, maar er spelen toch een aantal krachten mee. In Beersel en Drogenbos probeert men eindelijk een oplossing te vinden. Is het omdat u burgemeester van Linkebeek bent dat u niet met deze oplossing kunt instemmen? Indien u er niet mee akkoord gaat, dan moet u die heffing steunen. U bent echter zowel tegen de heffing als tegen de oplossing gekant.

De heer Christian Van Eyken : Ik ben tegen een oplossing die voorziet in de bouw van...

Minister Eric Van Rompuy : U weet dat iedereen een voorstander is van preventie, doch dit zal het onmiddellijke probleem van de stortplaatsen in Vlaams-Brabant niet oplossen. Ik begrijp uw betoog dus helemaal niet.

De heer Christian Van Eyken : Op het probleem van de verbrandingsinstallaties in Vlaams-Brabant zal ik later terugkomen. Ik meen echter dat er andere oplossingen kunnen worden gevonden die de bouw van een nieuwe oven overbodig maken. Zo zijn er samenwerkingsmogelijkheden: in het Brussels Gewest bestaan er verbrandingsinstallaties, waar afval uit Vlaams-Brabant eventueel heen kan worden gebracht. Naar ik heb vernomen is dat een mogelijkheid.

Minister Eric Van Rompuy : Was die mogelijkheid er, dan hadden we er al lang gebruik van gemaakt. Men heeft altijd de stelling naar voren gebracht dat in Vlaams-Brabant ofwel verbrand of gestort moest worden en dat men eventuele alternatieven op het grondgebied van Vlaams-Brabant moest vinden. Dat heeft jaren geduurd. Nu heeft men een keuze gemaakt waar u het niet mee eens bent, aangezien dit alles zich in uw achtertuin, in Linkebeek afspeelt. Dat is uw mentaliteit.

De heer Christian Van Eyken : Ik blijf erbij dat er wellicht andere vestigingsplaatsen of alternatieven – bijvoorbeeld in Brussel – zijn.

Overigens stipuleert de begroting van 1996 dat de gemeenten minder inkomsten zullen ontvangen. Nemen we bijvoorbeeld het Sociaal Impulsfonds. Indien dit fonds wordt gespijsd door het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn en de OCMW's tegelijkertijd hetzelfde inkomen wordt verzekerd, en daarenboven het groeiritme van het Bijzonder Fonds naar het Sociaal Impulsfonds vloeit, dan betekent dit dat de OCMW's een deel van hun inkomsten zullen verliezen. De gemeenten zullen dit tekort moeten bijpassen.

Van Eyken

Het heeft dus geen zin om inkomsten aan te rekenen die men dan weer wegneemt. Ik meen echter dat er in een periode van sociale moeilijkheden voor bepaalde bevolkingsgroepen in bijkomende middelen moeten worden voorzien, zonder dat dit een weerslag heeft op de bestaande toestand. De gemeenten en de OCMW's staan het dichtst bij de werkelijkheid en kunnen derhalve het best de reële noden evalueren en op de meest doeltreffende wijze inspelen op het sociale beleid.

Uit deze twee opmerkingen kan worden besloten dat de toestand er voor de gemeenten niet rooskleurig uit ziet. Er worden hen meer en meer opdrachten toevertrouwd die zij naar eigen goeddunken kunnen uitvoeren. Dit getuigt van eerbied voor de gemeentelijke autonomie. Toch dienen er dan ook meer middelen ter beschikking te worden gesteld, opdat ze een oordeelkundig beleid zouden kunnen voeren. Ook op sociaal vlak moet het gewest hiertoe een bijdrage leveren, opdat de lokale besturen niet in de kou zouden blijven staan.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte ministers, collega's, ter inleiding wil ik me alvast aansluiten bij mevrouw Maes wanneer ze stelt dat de begroting voor 1996 de eerste begroting is die door de rechtstreeks verkozen Vlaamse Raad zal worden besproken en goedgekeurd.

De jaarlijkse goedkeuring van de begroting door een parlement is een belangrijk gegeven, want het keurt de middelen goed die de regering krijgt om een beleid te voeren in de komende jaren.

We moeten vaststellen dat wij op het geheel slechts een minimale impact hebben inzake het toekennen van de middelen. Een kleine 6 percent van de middelen zijn eigenlijk gewestbelastingen, en de rest wordt ons toegekend via de financieringswet.

Deze vaststelling volstaat om tot de slotsom te komen dat voor ons de staatshervorming niet af kan zijn. Willen Vlaanderen en de Vlaamse Raad hun rol naar behoren invullen, dan moeten we streven naar een echte fiscale en financiële autonomie.

De begrotingsdebatten in dit land, vooral op federaal niveau, zijn de jongste jaren veelal herleid tot discussies over normen, over tekorten en over besparingen. Het is heel moeilijk geworden dit nog op een menselijke manier te benaderen en het verstaanbaar te maken voor het grote publiek. Het is ook een van de redenen waarom de politieke wereld zo weinig geliefd is en vaak ongeloofwaardig overkomt.

Ik ben er tevens van overtuigd dat deze Vlaamse begroting een kans heeft om anders te zijn en een reactie kan vormen op de antipolitiek door de menselijke benadering die erin zit vervat. Op een of andere wijze raakt deze begroting bijna iedereen van de Vlaamse bevolking. De vijf grote uitdagingen uit het Vlaamse regeerakkoord vormen het antwoord op de vraag of de Vlaamse regering een beleid wil voeren met visie.

Wat de begroting voor 1996 betreft, meen ik dat het een schakel is in een meerjarenproject. Wij hebben daarnet de debatten gehoord over het al dan niet inzetten van extra middelen, maar deze begroting is de eerste in het kader van een rechtstreeks verkozen regering. Er zou alleszins een meerjarenperspectief moeten zijn bij de aanzet van deze regeerperiode.

Als er moeilijke keuzes moeten worden gemaakt, dan moet dit nu gebeuren, en de vraag is of de regering moeilijke beslissingen durft te nemen, gericht op het beleid van de komende jaren. Dan zijn we natuurlijk weer aanbeland bij de meesternorm, de normering van onze begroting.

De invoering van de meesternorm is mijns inziens een belangrijk element van politieke geloofwaardigheid. Het is meer dan een technische norm, het is voor mij een ethische norm. Door het hanteren van deze norm zal de Vlaamse overheid ervoor zorgen dat men ook binnen tien tot vijftien jaar nog een gelijkaardig beleid zal kunnen voeren. Daardoor zullen wij in 2010 niet worden geconfronteerd met een onoverkomelijk tekort, en met de onmogelijkheid om nog jaarlijks impulsen te geven en in te spelen op de behoeften van het moment.

Deze begroting is op dat vlak een teken van preventieve solidariteit van de huidige bevolking met de bevolking van de volgende tien tot vijftien jaar.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer Taylor, het gaat er hem precies om welke visie we hanteren. Door het hardnekkig hanteren van de meesternorm, die zijn verdienste heeft gehad – wij moeten dit cyclisch bekijken –, belanden we in de situatie dat er in het jaar 2000 een beleidsruimte ontstaat van – weliswaar afgerond – 30 tot 40 miljard frank. Op dat ogenblik is die budgettaire reserve niet meer zo urgent. Binnen deze zittingsperiode is dat wel zo.

De heer John Taylor : Na het jaar 2002 krijgen we een periode dat er minder inkomsten zullen zijn door een verminderde groei.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Kort na het jaar 2000 komt er totale kentering op de arbeidsmarkt. De verhouding in het recente verleden tussen het aantal actieven en

Vandenbroeke

het aantal gepensioneerden zal dan net omgekeerd zijn. Er zullen dan nog twee uittreeders zijn ten overstaan van één intreder. Na het jaar 2000 zal er dus reden zijn tot optimisme. In de eerstvolgende vijf jaar zal daarentegen het aantal intreders nog 20 procent hoger liggen dan het aantal uittreeders.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Demeester-De Meyer : Mijnheer Vandenbroeke vertrekt terecht vanuit het demografische standpunt. Vanaf het jaar 2004-2005 komt er inderdaad een schaarste op de arbeidsmarkt. Maar er zijn vele andere demografische factoren die u niet aanhaalt.

Vandaag bedraagt de verhouding ouderen – actieven ongeveer 1 op 5. Tegen het jaar 2020 zal die verhouding 1 op 3 bedragen.

In uw redenering zou men ook een aantal noden invullen, wat men na het jaar 2000 niet meer verder zou kunnen in standhouden. Een voorbeeld hiervan is het secundair onderwijs. De mensen die daarbij betrokken zijn zal men na 2000 niet zomaar kunnen ontslaan.

Men kan dus op dit moment geen oplossingen aanbrenge voor na het jaar 2000, indien men alleen de demografische factor in rekening brengt. We zouden met dat zogenaamde demografische overschot opnieuw tewerkstelling bij de overheid moeten creëren. Wij zijn ervan overtuigd dat men met overheidstewerkstelling de problemen van vandaag niet kan oplossen, en dat is precies wat ons in dit debat onderscheidt van de andere fracties.

De voorzitter : De heer Taylor krijgt bijkomende spreektijd om de lange tussenkomsten te compenseren.

De heer John Taylor : Deze discussie kan vandaag blijkbaar niet worden afgerond. Toch wil ik benadrukken dat we een grote inspanning leveren voor het afbouwen van onze schuld. Tegelijkertijd doen we een inspanning om de Maastricht-norm te bereiken. De Vlaamse regering heeft zich, samen met de andere regeringen, geëngageerd om de 3 procent te halen. Bovendien stel ik een extra besparing vast van 76 miljard frank over de volgende drie jaar. Dat betekent dat de Sint-Michiëls gelden voor 85 procent worden gebruikt voor schuldafbouw.

We mogen niet vergeten dat wij een extra inspanning leveren wanneer er discussies worden gevoerd over de bijdragen van de verschillende gewesten bij het halen van de normen van Maastricht. Wallonië levert geen extra inspanning : zij blijven met ongeveer 7,7 miljard frank onder de verbintenis die zij hebben aangegaan.

Als wij ons beleid niet wijzigen, zal het gedeelte dat wordt besteed aan lonen en wedden nog groter worden en groeien van 58 procent tot meer dan 60 procent. Bovendien zullen de financiële middelen van Vlaanderen altijd meer van het gewest naar de gemeenschap vloeien. We moeten deze feiten onder ogen zien en een aantal keuzes maken.

De beleidsruimte voor 1996 en voor de komende jaren zal zonder correcties rond de 6 miljard frank schommelen. Er zijn een aantal correcties uitgevoerd die leiden tot een beleidsruimte van 17 miljard frank. Die correcties omvatten echter weinig structurele besparingen en bovendien heel wat recurrente uitgaven. Ongeveer 46 procent van deze uitgaven gaat naar lonen en wedden in Onderwijs en Welzijn en die zullen ook in de komende jaren blijven drukken op de begroting. De regering poogt een orthodox beleid te voeren, maar voorzichtigheid blijft geboden, als we niet de fouten van het verleden willen herhalen.

De heer Denys en de VLD pleiten ervoor de belastingen te verminderen en ook in onze fractie vond die idee aanhangers. Maar we moeten onderzoeken hoe belastingen verminderen te verzoenen is met een beleid dat erop is gericht om de schuld af te bouwen, en met de uitdagingen van de volgende jaren. Als wij vandaag de belastingen zouden verminderen met circa 12 miljard frank of deze zouden spenderen aan impulsprogramma's, dan zouden we de toekomst zwaar belasten.

Deze begroting bevat een aantal innovaties, zoals budgetfinanciering en enveloppefinanciering. Het is een goed idee om diensten financiële verantwoordelijkheid te geven. Enveloppefinanciering is echter een delicate zaak en kan alleen onder bepaalde voorwaarden : er moet een duidelijke consensus bestaan over de doelstellingen van enveloppefinanciering; er moeten genoeg middelen zijn om de doelstellingen te bereiken; men moet de resultaten van de activiteiten van de overheid kunnen evalueren.

Enveloppefinanciering kan alleen als er voldoende doorzichtigheid is en als het principe geleidelijk wordt ingevoerd.

Doelmatigheidscontrole moet systematisch worden ingevoerd en mag niet bij een aantal experimenten blijven. Zero-base budgetting is doeltreffend voor ongeveer tien procent van de diensten en levert vijfhonderd miljoen frank op. Als we dat sneller kunnen invoeren en uitbreiden voor de hele begroting, zal dat enkele miljarden frank opleveren.

De minister heeft met de Bevaks voor serviceflats een belangrijk initiatief genomen tot alternatieve financiering. De reactie van de bevolking bewijst de geloofwaardigheid van de Vlaamse regering. Wanneer we over alternatieve financiering praten, moeten we ook even de mening van de SERV in acht nemen. We mogen namelijk geen risi-

Taylor

co's nemen ten opzichte van ons budget of van onze doelstellingen. Er zou een instrument moeten bestaan waarmee we de efficiëntie kunnen meten.

Vooraleer af te ronden, wil ik nog iets zeggen over de heffingen. We merken in deze begroting vooral de verhoging van de heffingen op. Het zijn geen belastingverhogingen, zegt de regering, maar ze zullen net zo goed de gezinnen en gemeenten treffen. We moeten de problemen van deze heffingen onder ogen durven zien.

Het gaat om milieuheffingen. Een eerste probleem zie ik in het aandeel van de heffingen enerzijds en het aandeel van de algemene middelen anderzijds. Een tweede probleem lijkt me de jaarlijkse aanpassing en verandering van de milieuheffingen. Er is dringend continuïteit en stabiliteit nodig. Ten derde, zoals de heer Geysels zegt : de heffingen hebben een regulerend en een financierend effect. Beide moeten kunnen spelen. Ten vierde : wat houdt een rechtvaardig aandeel voor de bedrijven en voor de gezinnen in ?

De minister van Leefmilieu heeft een groot debat over deze heffingen en eventuele correcties aangekondigd voor het voorjaar. Deze evaluatie is van groot belang. Wij vragen dat er rekening wordt gehouden met de grootte van de gezinnen, dat men van een gezinsvriendelijk standpunt uitgaat.

Wij willen het regulerende effect aanmoedigen. Hoe kunnen we spaarzamer omgaan met water ? Komt dat tot uitting in de heffingen ? Hoe kan het gebruik van milieuvriendelijke wasmiddelen worden beloond ? Waarom kan men niet worden beloond voor het gebruik van regen- of putwater ? Dat alles komt nu onvoldoende aan bod. Zoals ook de prijs van het water zelf, die kan ook een regulerend effect hebben.

Ik loop misschien vooruit op het debat maar ik hoop dat dit een aanleiding kan zijn om de begroting goed te keuren. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, waarde collega's, bij de bespreking van deze begroting wil ik op een drietal punten ingaan. Dit is de eerste begroting van een nieuwe zittingsperiode. Ik zou enkele bepalingen uit het regeerakkoord en de septemberverklaring tegenover deze begroting willen plaatsen. Ik heb ook enkele beschouwingen over het financieel beleid en een paar vragen over enkele geplande fiscale maatregelen en de mogelijke effecten ervan.

We kunnen vaststellen dat de regeringsverklaring tal van waardevolle doelstellingen op diverse beleidsterreinen bevat. Twee daarvan lijken me cruciaal. Enerzijds het terugdringen van de werkloosheid – er is zelfs sprake van een halvering van de werkloosheid op middellange termijn – en anderzijds het in evenwicht afsluiten van de begroting tegen 1998.

De cruciale vraag is uiteraard of er voor het uitvoeren van alle doelstellingen – en in het bijzonder die inzake tewerkstelling – voldoende beleidsruimte zal zijn. Dat hangt af van de gehanteerde norm en de financiële toekomstperspectieven. Ik betreur, mevrouw de minister, dat we vandaag nog niet over een door de regering goedgekeurde beleidsbrief inzake financiën beschikken. Ik hoop en reken erop dat we in de nabije toekomst daarover in de commissie nog uitgebreid van gedachten zullen kunnen wisselen.

Ondertussen wil ik voor een voorlopige evaluatie van de gehanteerde norm en de beschikbare beleidsruimte onder meer steunen op een paar beschouwingen van de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen. Laat me vooraf duidelijk stellen dat de SP een stringente begrotingspolitiek goedkeurt, de meesternorm heeft onderschreven en dat nog steeds doet. Op bepaalde terreinen kunnen zich wel interpretatieproblemen voordoen. Ik kom daar later op terug.

We moeten vermijden dat de norm ongemerkt nog strenger wordt, waardoor de beschikbare beleidsruimte te beperkt zou worden om de vooropgestelde doelstellingen te bereiken. Daarover willen wij een grondige discussie. Na de normverwarring die we hebben gekend – de SERV-norm, de Maastricht-norm, de norm van de Hoge Raad voor de Financiën, enzovoort – is er nu uiteindelijk de meesternorm. Die komt erop neer dat 85 percent van de Sint-Michielsgelden die in de periode 1996-1999 zouden worden ontvangen in Vlaanderen, voor schuldafbouw zouden worden aangewend. Daardoor dragen wij ongeveer 75 miljard frank bij voor de sanering van de federale overheidsfinanciën. Dat is op zichzelf al een aanzienlijke inspanning, zeker in vergelijking met de andere gemeenschappen of gewesten.

Mevrouw Nelly Maes : Naar onze mening is dat katholiek zijn dan de Belgische paus !

De heer Carlos Lisabeth : Dat laat ik voor uw rekening, mevrouw Maes. In het regeerakkoord wordt vooropgesteld dat de meesternorm, ik citeer, vanuit een perspectief op lange termijn de reële bestedingsmogelijkheden vastlegt en rekening houdt met de evolutie van de middelen tot het jaar 2010. Men gaat ervan uit dat een dergelijke politiek ertoe zal leiden dat de Vlaamse begroting vanaf 1998 in evenwicht zal zijn. Uit de analyse van het SERV-

Lisabeth

advies van 12 juli blijkt dat er, afhankelijk van de definitie die men hanteert, een verschil kan ontstaan. Indien de aflossingen op de indirecte schuld inbegrepen zijn dan zou een begroting in evenwicht in 1998 in begrotingstechnische termen overeenstemmen met een overschot in termen van netto te financieren saldo van circa 5 miljard frank. De SERV gaat daarbij uit van de begrotingsgegevens van 1995. Indien deze interpretatie wordt gehanteerd dan betekent dit dat men tegen 1998 een begrotingskoers zou volgen die stringenter is dan de huidige meesternorm en zelfs dan de norm van de Hoge Raad voor Financiën.

Dit zou een verscherping van de norm impliceren die volgens de SERV voor de jaren 1996-1999 een verlies aan globale beleidsruimte zou inhouden van 9,3 miljard frank.

Het hoeft dan ook geen betoog dat hierdoor andere hoofddoelstellingen uit het regeerakkoord, met name de bevordering van de werkgelegenheid, het onderspit zouden kunnen delven. Men mag immers niet vergeten dat de grootste groep werklozen laaggeschoolden zijn, die zelfs bij een ernstige heropleving van de economie niet zomaar onmiddellijk werk zullen vinden.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik laat me er niet toe verleiden om op de techniciteit van deze discussie in te gaan. Ik ken deze discussie maar al te goed. Het gaat hier eigenlijk om het al of niet inbegrepen zijn van een deel van de schuld van Alesh. De huisvestingsschuld, daarover gaat het immers heel specifiek. Dit is in feite geen debat voor een openbare zitting. Ik zou dan ook willen voorstellen dat we in de commissie op dit debat dieper ingaan, naar aanleiding van de beleidsbrief en naar aanleiding van de begrotingscontrole.

Het is inderdaad noodzakelijk om hierin klaarheid te scheppen. Vooral omdat ik met het bureau van de SERV ben overeengekomen dat de beoordeling die ze nu maken hoe dan ook zal gebeuren op basis van dezelfde cijfergegevens inzake inflatie, inzake groei en inzake schuldafbouw. Dan kan men duidelijk zien of er nog meningsverschillen of verschillende interpretaties zijn. Het is immers heel belangrijk dat men van dezelfde gegevens uitgaat. Ik stel dus voor dat de technische kant van het debat eerst in de commissie wordt gevoerd.

Mijnheer Lisabeth, ik denk in feite dat we het grotendeels met elkaar eens zijn.

De heer Carlos Lisabeth (Op de tribune) : Mevrouw de minister, dank u voor dit duidelijke antwoord. Wij vrezen inderdaad dat bepaalde interpretaties ertoe zouden kun-

nen leiden dat men op een sluipende manier tot een verstrenging van de norm komt. Ik ben het ermee eens dat we deze discussie in de commissie voeren. Ik zal er trouwens ook een aantal andere elementen bij halen. Denk bijvoorbeeld aan de SERV die een tienjaarlijkse voortschrijdende norm heeft gehanteerd die opnieuw een stuk meer beleidsruimte zou kunnen creëren. Voor ons is het van belang dat de begrotingsorthodoxie inderdaad wordt aangehouden, maar dat er in ieder geval voldoende beleidsruimte blijft om de hoofddoelstelling van deze zittingsperiode, met name het bevorderen van de tewerkstelling, een kans te bieden.

Dan heb ik nog enkele algemene beschouwingen inzake het gevoerde en verder in het vooruitzicht gestelde financieel beleid, dat getuigt van een budgettaire orthodoxie. Ik sluit hier aan bij een aantal elementen die de heer Taylor al heeft aangekaart. Hierbij kunnen we wel stellen dat er in het verleden als het ware een nieuw begrotingsinstrumentarium is gecreëerd. Dit heeft in ieder geval positieve resultaten opgeleverd. Ik denk hierbij onder meer aan het invoeren van een centraal financieringsorgaan voor een beter thesauriebeheer, het introduceren van doelmatigheidsanalyses en prestatiebegrotingen, evenals het principe van de meerjarenbegroting.

Voor deze zittingsperiode worden opnieuw een aantal nieuwe instrumenten in het vooruitzicht gesteld, of zelfs al toegepast, die ongetwijfeld een net zo gunstig effect zullen hebben. Ik zal er slechts enkele vernoemen zoals de enveloppefinanciering, die tot een grotere responsabilisering kan leiden, en het invoeren van de zerobase-techniek, waarbij permanente reflectie een essentiële factor is om te onderzoeken of de uitgaven blijvend beantwoorden aan de vooropgestelde maatschappelijke keuzes. Ik denk dat deze techniek ongetwijfeld goed is, maar terzelfder tijd erg ambitieus. In feite komt het erop neer dat in elke entiteit binnen de administratie de budgetaanvraag in detail wordt verantwoord en dat jaarlijks ook voor elke activiteit eventuele alternatieven worden ontleed.

Mevrouw de minister, gelet op het ingrijpende karakter van deze techniek lijkt het me wel aangewezen dat u, eventueel samen met een aantal mensen van de inspectie van Financiën, dit in de commissie toelicht.

Wat in ieder geval wel essentieel is en blijft, is dat de vraag over maatschappelijke relevantie van een begrotingskrediet geen ambtelijk, maar wel een politiek antwoord krijgt.

Ten derde, de heer Taylor verwees eveneens naar de techniek van de alternatieve financiering, waarbij de markt in het begrotingsbeleid wordt ingeschakeld. Ook hiervan zijn er een aantal positieve voorbeelden. Ik denk hierbij onder meer aan het urgentieplan voor de sociale

Lisabeth

huisvesting en, meer recent, de oprichting van een Bevak voor de financiering van serviceflats voor bejaarden.

Ten slotte wil ik enkele vragen stellen inzake twee in het vooruitzicht gestelde fiscale maatregelen, die weliswaar van de minister van Economie, de heer Van Rompuy, afkomstig zijn, maar die op termijn ook financiële implicaties zullen hebben op het budget.

Dit is onder meer het geval voor het verminderen van de successierechten wanneer het gaat om goederen die bestemd zijn voor een beroepsactiviteit. Deze maatregel heeft tot doel de opvolging in de KMO's te vereenvoudigen.

Een tweede voorstel gaat erom aan de federale regering te vragen om in de vennootschapsbelasting een bijzondere fiscale aftrek voor personeelskosten mogelijk te maken. Deze aftrek zou door de Vlaamse Gemeenschap worden terugbetaald. Hieromtrent rijzen er nog een aantal vragen, dit niet alleen technisch, maar vooral met betrekking tot de mogelijke effecten, de kostprijs en de weerslag op de meesternorm.

Wat de vermindering van de successierechten betreft, rijst in de eerste plaats de vraag of dit voldoende selectief kan en zal gebeuren, of eveneens rekening zal worden gehouden met het vermogen van de genietters en hoe misbruiken kunnen worden vermeden. Inzake de fiscale aftrekken heeft minister Van Rompuy er in de commissie voor Economie op gewezen dat er hiertoe in feite een samenwerkingsakkoord nodig is met de andere gemeenschap. Quid indien deze gemeenschap daarop niet ingaat. Hoe zal men overigens het al dan niet bijkomend personeelsbestand meten om fiscale aftrekken al dan niet toe te staan? Wat zal de kostprijs hiervan zijn? De minister verklaarde in een interview in de Financieel Economische Tijd dat hij zich niet wilde uitspreken over concrete cijfers. Hij zei wel dat het moet gaan om een substantieel bedrag, omdat het anders geen zin heeft. Hij verwees hierbij naar de aftrek voor bijkomend personeel die voor de KMO's bestond van 1982 tot 1988, een maatregel die de federale overheid 2 miljard frank kostte tijdens het eerste jaar en 12 miljard frank tijdens het laatste jaar. Ik denk dan ook dat er terecht vragen rijzen met betrekking tot de mogelijke invloed van deze maatregel op de financiële mogelijkheden voor de komende jaren en tevens met betrekking tot het effect op de begrotingsnorm.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Lisabeth, ik heb het initiatief genomen om nog deze week een aantal mensen samen te brengen die zich een eerste maal moeten buigen over de fiscale mogelijkheden, dit zowel met betrekking tot de successierechten als met betrekking tot de andere maatregelen. Deze maatregelen moeten inderdaad tijdens het jaarlijkse overleg tussen de ministers

van Financiën aan de orde komen. Op de vragen die u nu stelt, zullen we een concreet antwoord kunnen geven op het ogenblik dat er ook concrete maatregelen ter tafel liggen.

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth : Mevrouw de minister, voor de SP moeten de resultaten van deze fiscale maatregelen inderdaad ook worden besproken tijdens de discussie over de begrotingsnorm. We rekenen er dan ook op dat dit al mogelijk zal zijn naar aanleiding van de bespreking van uw beleidsbrief. (*Applaus*)

MOTIE VAN ORDE

Aanvulling van de agenda

De voorzitter : De heer Sleenckx heeft het woord.

De heer Jef Sleenckx : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik zou het volgende punt nog op de agenda willen plaatsen. Het betreft het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Protocol betreffende milieubescherming bij het verdrag inzake Antarctica en van het aanhangsel en de bijlagen I, II, III, IV en V, ondertekend te Madrid op 4 oktober 1991. Wij vragen dat dit ontwerp van decreet nog deze week in plenaire vergadering zou worden behandeld en de agenda bijgevolg in die zin zou worden aangevuld. Dat is in de commissie unaniem goedgekeurd. Ik ben zoëven de mening van de fracties gaan vragen en zij verklaarden zich akkoord.

De voorzitter : Ik stel voor dat dit ontwerp van decreet aan de agenda van woensdag wordt toegevoegd. (*Instemming*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermee zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen deze namiddag om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.40 uur.*